

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 96 (3542) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Már Anglia és Amerika is kezdi felismerni, hogy a zsidóság és a bolsevizmus érdekeiért harcol

Ujra szabályozták az elsötétítést. Május 1-től 21-ig este fél 10 órakor, május 22-től július 2-ig este 10 órakor kell végrehajtani az elsötétítést

Helmuth Sündermann a német birodalmi sajtófőnök helyettese munkatársainak ezeket mondta:

— A lehető legjobb benyomásokat szereztem délkeleti utamon. Meglátogattam Romániát, Bulgáriát, majd eljöttem Budapestre, ahová mindig szívesen látogatok. Megállapítottam, hogy ma már minden délkeleti országban ugyanazt vallják, hogy a Német Birodalom és Délkelet-Európa érdekei teljesen azonosak. Ezzel szemben Angliának és Amerikának teljesen mindegy, hogy Romániában a bolsevista hadsereg ül-e, vagy pedig Magyarországra visszatér-e Kun Béla remuralma. A kontinenssel semmi közösségük nincs. A mostani háboruban bebizonyosodott, hogy minden európai nemzetnek közös érdeke, védekező harcunk a keleti és nyugati ellenség ellen. A harc a bolsevizmus és az angolszászok ellen egyaránt Magyarország harca is.

Most már Angliában és Amerikában is kezdik felismerni, hogy ez a háború nem angolszász érdekekért folyik, hanem tisztán a zsidók és bolsevisták érdekeiért. Németországnak és szövetségeseinek sokkal könnyebb a győzelme, mint ellenségeinek. Nekik Berlinbe és Tokióba kellene bevonulniuk, nekünk viszont nem kell Washingtont elfoglalni ahhoz, hogy győzzünk. Mi már akkor is győzzünk, ha az angolszász tervek megfúszulnak. Elszántságunk azon a szent hiten alapszik, hogy ennek az élethalálharcnak a végigküzdeséről a szabad nemzetek hatalmas és nagy Európája győztesen kerül ki.

Ujra szabályozták az elsötétítést

A MTI jelenti: A honvédelmi miniszter 121.600—Elnöki XXXV—1943. HM sz. rendeletével május 1-től újra szabályozta az elsötétítést, 1944 május 1-től július 2-ig. Május 1-től május 21-ig 21 óra 30 perc, május 22-től július 2-ig 22 órakor kell végrehajtani az elsötétítést. Az elsötétítés május 1-től 14-ig hajnali fél 5 óráig, május 15-től július 2-ig hajnali 4 óráig tart. Ezek az időpontok érvényesek törvényhatósági jogú és megyei városokban, azokra az ernyőzettel világító üzemi közvilágító lámpák csökkentett fényvel való világítására is, amelyek központból kikapcsolhatók, továbbá a közúti forgalomban résztvevő járművek fénycsökkentő berendezéses felszerelésére. A közvilágításnak azok a villamosüzemi ernyőzettel világított lámpái, amelyek központból nem kapcsolhatók ki, egyáltalán nem használhatók. A közvilágítás szabályozott keretek között csak olyan közutakon szabad fenntartani, amelyekben egyrészt állandó riasztóüzemeltetést, másrészt a riasztásnak vagy zavaróreplésnek a vételétől számított egy perc alatt központból ki lehet kapcsolni. A vasutakra vonatkozó rendelkezések változatlanok. A világítás megszüntetése után bekövetkező légitámadás vagy légiriadó esetén a teljes elsötétítést azonnal végre kell hajtani.

Jurcsék Béla közellátási miniszter nyilatkozata az élelmiszerellátásról

A Pest írja: Jurcsék Béla közellátási miniszter az élelmiszerellátásról a következőket mondta:

Elérkezett az ideje, hogy megállapítsuk, kik azok, akik teljesen vagy részben ellátatlanok. Ezek részére biztosítani kell az ellátást, ugyanis különösen vidéken fordul elő, hogy a fogyasztóközönség egyes cikkeihez, amelyek jegyhez vannak kötve, hozzájut, de a szabadforgalmu cikkekhez nem. Az egyenlő elbánás elve érvényesül. Az élelmiszerellátásban zökkenők voltak, de csak ott, ahol a Budapestről kiköltözöttek, bár arra utasítás volt, nem vitték el élelmiszerjegyüket.

Minden elköltöző, elsőrendű kötelessége, hogy elvigye élelmiszerjegyét. A bombatámadások következtében az ország élelmiszerkészleteit minden lehető módon

Nincs szó a bankjegyek lebélyegzéséről

Az Esti Ujság írja: Az alvilág pénzügyi politikai kalózái azzal a mesével igyekeztek nyugtalanságot kelteni a gazdasági életben, hogy a 100 pengős bankjegyeket lebélyegzik. Ezért egyes helyeken ezt a bankjegyet már nem akarták elfogadni. Reményi-Schneller Lajos pénzügy-

szétosztottuk különböző helyekre. Ez a folyamat állandóan tart. Emberi számítás szerint így nem adódhatik baj.

Szabadságot engedélyez a honvédelmi miniszter a bombakárosult tiszteknek és legénységi állományuaknak

A MTI jelenti: A ténylegesen szolgáló bombakárosult tiszteknek és legénységi állományuaknak a honvédelmi miniszter szabadságot engedélyez. A károsodás mértékétől függően 14 vagy 28 napos a szabadság, akár a hátszágban, akár a hadművelési területen szolgál a honvéd. Ezt a szabadságot a bombakárosult ténylegesen szolgáló katonai személy legközelebbi hozzátartozója, rokona, ismerőse, vagy hatósága is kérheti. A miniszter erre vonatkozó rendeletét a Honvédségi Közlöny 19-iki száma és a Budapesti Közlöny 97-es száma közli.

Búcsút vett a város tisztviselői kara a távozó dr. Hlatky Endrétől

Dr. Gyapay László polgármesterhelyettes méltatta a volt főispán kulturális és szociális munkásságát

Nagyvárad, ápr. 29. A város tisztviselőkara ma délelőtt vett búcsút dr. Hlatky Endrétől, a távozó főispántól. A közgyűlési termet teljesen megtöltötték a városi közigazgatás minden osztályának hivatalnokai és meleg eljenzéssel üdvözölték dr. Hlatky Endrét, aki dr. Gyapay László helyettes polgármester kíséretében kevéssel 11 óra után jelent meg a teremben.

A helyettes polgármester mondott beszédet.

— Csak a főispántól búcsúzunk — mondotta többek között. — nem Hlatky Endrétől, aki mindig meleg szívvel, őszinte barátsággal viseltetett a város tisztviselői iránt és azért továbbra is megmarad szeretetünkben. Kollégája volt a hivatalnoki karnak; nem a fel-

sőbbiséget, hanem az aggodalmas gondoskodást éreztük mindig az ő részéről. Ha visszagondolunk három és fél éves működésére, csak a legnagyobb méltánnyal adózhatunk munkásságának, amelyet Nagyvárad iránti rajongó szeretete sugallt. A romok eltakarításában, az építő munkában, a kulturális és szociális gondoskodás terén első volt a város fáradságot nem kímélő munkái között és soha sem mulasztott el egyetlen alkalmat sem Nagyvárad fejlesztése, felvirágoztatása érdekében. Most, hogy búcsút veszünk tőle, arra kérjük, tartson meg minket továbbra is szeretetében és reméljük, hogy Nagyvárad társadalmi és kulturális életében a jövőben is azzal az odaadással vesz részt, mint főispánsága idejében.

Ennek a városnak polgára akarok maradni

Hlatky Endre meghatott szavakkal válaszolt.

— Három és fél éves munkám után elérkezett a pillanat, amelynek bekövetkezését minden józan ember előre gondolhatta. Politikai állás elfoglalásának természetes következménye ez. Elégítel számomra, hogy magammal

vihetem munkatársaim szeretetét, a legtöbbet, amit ember magával vihet. Örvendek, hogy megláttatok: Nagyváradért kell és érdemes dolgozni. Boldogan láttam ennek a városnak a megkapó erejét, amely magához vonzza azokat is, akik az ország más részéről kerültek ide. Ennek a városnak a pol-

gára akarok maradni, dolgozni akarok Váradért annál az íróasztalnál, amelyet a sorok számomra kijelöl. És a jövőben is rendelkezésekre fogok állni. Most — folytatta Hlatky Endre, — hogy a város fejlődésének felfelé ívelésében az események hatása alatt bizonyos megtorpanás áll be, én most is derűlátással látom Nagyvárad jövőjét s kérlek titeket, hogy ezt az optimizmust ti se veszítsétek el, mert Nagyváradnak történelmi hivatása van.

Beszédét, mélyen megindulva, azzal fejezte be a távozó főispán, hogy minden vonalon, mindent meg kell tenni a város fejlődése érdekében.

— S ami engem illet, ha rám gondoltok, ne Hlatky Endrere gondoljatok, hanem testvéretekre, Hlatky Bandira.

A városi törvényhatóság volt vezetője a tisztviselői kar meleg eljenzése közepette távozott a teremből.

A bensőséges búcsúztatás után a sajtó képviselői megjelentek a főispáni hivatalban, ahol Tabéry Géza az újságíró-társadalom nevében köszönt el Hlatky Endrétől, kifejezve háláját azért a megértő támogatásért, amelyben főispánsága alatt a sajtót részesítette.

POLITIKAI KISHIREK

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat jelenti, Stettinius, az Egyesült Államok külügyi államtitkára pénteken megbeszélést folytatott Churchilllel, Edennél és Guseb követtel. Illetékes körök közlése szerint Eden és Stettinius ma este közös nyilatkozatot ad ki.

Oslóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az oslói lapok pénteki számaiban szinte teljesen betöltik a norvég terror-szervezetről szóló leleplező cikkek. Az Aftonposten azt írja Angliában fiatal norvégokat képeznek ki minden gaszág leg-alkalmasabbjára, a honfitársaik cinikus legyilkolására.

Milánóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A luccai tartományfőnök a Bourbon-pármái hercegi család magánvagyonát lefoglalta azzal az indoklással, hogy fennáll az a veszély, hogy a család tagjai vagyonukat az ellenséges hatalmak érdekében használják fel.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint az angol hírszolgálat jelenti, az angol alsóház pénteken elfogadta a kormány sztrájkelleni rendeletét. A rendelet súlyos büntetést helyez kilátásba azok ellen a személyek ellen, akik sztrájkra lázítanak és így befolyásolják a fontos iparokat. Bewin képviselő, aki a rendelet visszavonását követelte, kifogásolta azt a tényt, hogy a rendelet a parlamenten kívül jött létre.

Genéből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból közlik, hogy vasárnap kezd meg adásait az első angol földön létesített amerikai rádióállomás. Ez az első lépés, amellyel Amerika magához akarja ragadni az ellenőrzést az európai rádiózás felett.

Mikor kerül sor a zsidó árukészletek és üzletek ügyére

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes helyről közlik, hogy a zsidó üzletekkel, árukészlettel és üzlethelyiségekkel kapcsolatos kérdésekben intézkedésekre csak a bejelentési kötelezettség alá eső zsidóvagyon számbavétele után fog sor kerülni. Ennek időpontjáról az érdekeltek a kellő időben tájékoztatják. Ezidőszerezt tehát teljesen szükségtelen a hatóságokat ilyen irányú kérelemmel ostromolni.

Egyes vizsgaengedélyeket a tankerületi királyi főigazgató hatáskörébe utalhat

Bármilyen jellegű polgári iskolából állami, kir. katolikus, községi, izraelita vallásfelekezeti, társulati vagy magán gimnáziumba átlépő tanuló külföldi magánvizsgálatára — a 10.500/1943. V. K. M. számú rendelet (megjelent a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium Hivatalos Közlönye, 1944. évf. 39. 1.) 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérően — a tankerületi kir. főigazgató ad engedélyt. A külföldi magánvizsgálatra csak akkor lehet engedélyt adni, ha a tanuló tanulmányi eredménye megfelel a 10.500/1943. V. K. M. számú rendelet 2. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

Továbbra is a vallás- és közoktatásügyi miniszter ad külföldi magánvizsgálatra engedélyt, ha a tanuló bármilyen jellegű polgári iskolából egyházi hatóság alatt álló gimnáziumba lép át.

Zsidó üzemek bejelentési kötelezettsége

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap szombati száma az iparügyi miniszter rendeletét közli arról, hogy minden zsidó iparos, közkereseti, betéti és korlátolt felelősségű társaság, ha ipari üzemében legfeljebb 50 alkalmazottat foglalkoztat, 8 nap alatt köteles üzemeről, önmagáról, a tulajdonosokról és alkalmazottairól a rendeletben meghatározott bejelentést tenni. Ezt akkor is meg kell tennie, ha alkalmazottja nincs.

Zárlati kezelésbe veszik a zsidó mezőgazdasági bérleteket

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap szombati számában jelenik meg a pénzügyminiszter és a földművelésügyi miniszter rendelete arról, hogy ha nem zsidó tulajdonban lévő mezőgazdasági ingatlanon mint hasznbérő vagy hasznot élvező zsidó gazdálkodik és az ingatlan állagának megóvása vagy a termelése folytonosságának biztosítása végett intézkedésekre van szükség, a pénzügyigazgatóság zárgondnok kirendelésével zárlati kezelést rendel el. Ha az ingatlan területe a száz holdat, szőlő vagy gyümölcsös esetében a húsz holdat meghaladja. A pénzügyigazgatóság minden esetben elrendeli a zárlati kezelést.

Csak részben hozott ítéletet a törvényszék a mezőberényi cigány betörőbanda ügyében

Nagyvárad, április 29. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy sorozatos lopás bűntettében több mezőberényi cigány ügyében eljárás indult s a törvényszék megkezdte a főtárgyalást. Összesen 15 vádlottat hallgattak ki, azonban a főtárgyalás folyamán az ellopott holmik felbecsült értéke körül a szakértők különbözőképpen jelölték meg az értéket.

Ezért a bíróság hatósági szakértő kirendelése mellett döntött és új tárgyalási napot jelölt meg.

Az 5—15 rendű vádlottak ügyében végül is ítéletet hirdetett a törvényszék és tulajdon elleni kihágás vétségében a kisebb bűnű vádlottakat 20—50 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Egymillió pengő értékű aranyat, ékszert és más értéktárgyat akartak elrejtteni a szegedi és szombathelyi zsidók

A Szegedi Új Nemzedék írja: A szegedi rendőrség bünyügyi osztályának vezetője, Kamarás Lajos dr. rendőrtanácsos irányítása mellett szencziációs bünyügről rántotta le a leplet. A nyomozó hatóságok már napokkal ezelőtt tudomására jutott, hogy több vagyonos zsidó, keresztény ismerőseinél nagyrészt arany, ezüst és briliánsékszereket, valamint külföldi és hazai valutát, illetve értékpapírokat helyeztek el „megőrzés végett”.

A szalak a Cserny Mihály-utca 18. sz. alá vezettek és amikor a detektívek házkutatást tartottak, a fászinben elásva mintegy 50.000 pengő értékű arany, ezüst és briliáns ékszert, valamint 198 darab 20 frankos aranypénzt találtak.

Először édesanyja ékszereit, majd Deutsh Gézáné Cserny Mihály-utca 4. szám alatti, Müller Lajosné Oroszlán-u. szám alatti és Bolgár Györgyné Jakab Lajos-utca 13. szám alatti lakostól szerezte meg az ékszereket. Mikor a nagyértékű vagyon a kezében volt, összecsomagolta és elásta a fásfészerbe.

Tudomására jutott továbbá a rendőrségnek az is, hogy a zsidó kereskedők üzleteikből nagymennyiségű árucikket, értékes tárgyakat és üzleti berendezéseket vittek el, mielőtt üzleteiket lezárták volna. A nyomozás ebben az irányban is megindult. Eddig 50 kilogramm arany és ezüst értéktárgyakat, ékszereket, perzsá-

bundákat, szőnyeget és villamosági berendezési tárgyakat foglalt le a rendőrség, több mint egymillió pengő értékben.

Feljelentés érkezett egy belvárosi szabómester ellen is, aki egyik zsidó ismerősétől 20.000 pengőt fogadott el azzal a megbizással, hogy őrizze meg. A szabómester azonban teljesen a magáénak tulajdonította a pénzt és amikor a barátja jelentkezett és visszakövetelte, az érdeklődő izraelitát sürgősen eltávolította.

Hasonló feljelentés érkezett egy öszi kei gazdálkodó ellen is, akinek zsidó barátja 3000 pengőt adott át. A gazdálkodó ugyancsak a sajátjának „hitte” a pénzt s mire a detektívek letartóztatták, 1000 pengőt már el is költött az összegből.

A rendőrségnek arról is tudomása volt, hogy több keresztény embernél jelentős értékű részvényeket helyeztek el a zsidók „megőrzés” végett, s eddig 12 zsidó és keresztény személyt tartóztattak le az ügyben.

Somafalvi sítván szombathelyi honvéd a Szombathely közelében fekvő ugynevezett „Császtói”-erdőben sétálgatott, amikor feltűnt neki két gyanús viselkedő, csillagos zsidó férfi.

Amikor azok észrevették, hogy a honvéd mindenüvé követi őket, futásnak eredtek. A honvéd most már üldözni kezdte őket és az erdőszélen sétálgatók

Mozik műsora:

APOLLO: Egy nap a világ.
BELVÁROSI: Egy gép nem tér vissza.
CASINO: Machita.
KORONA: Magyar sasok.

ségségével a két menekülő zsidó férfit, akik futás közben elhajítottak maguktól egy-egy csomagot és egy zseb-kést, hamarosan elfogta a két férfit. A két csillagos férfi elfogatása után az általuk elhajított két csomagot szedte fel a honvéd. Amikor felbontotta a csomagot, konzerves dobozt talált, s bennük aranypénzeket. A honvéd a két zsidót be-kísérte a rendőrkapitányságra, ahol azután kitűnt, hogy Löbl Manó és Löbl Izidor ismert szombathelyi kereskedők a menekülő férfiak, akiknek a konzerves dobozban a rendőrség pontosan másfél kilót kitevő 278 darab 20 frankos Napoleon-aranyat talált.

Utazási illetéket fizetnek a zsidók

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap szombati száma közli a kormány rendeletét a zsidók utazásával kapcsolatos illetményekről. A kérelemre kiadott utazási engedély 20 pengő illeték alá esik. Csak akkor nem kell illetéket fizetni, ha az utazás szükségességét polgári vagy katonai hatóság idézésével igazolják.

Feltalálták az olcsó mesterséges szénét?

Az NST közgazdasági hírszolgálatának egyik legutóbbi száma beszámol arról a lisszaboni értesülésről, amely szerint dr. F. Berl, a pittsburgi Carnegie-intézet technikai tanszékének tanára egyik reméren megtartott nyilvános előadásán, ismertette azokat a kísérleteket, amelyek intenzívben a növényi anyagokból előállítható olaj, gázolin és szén feltalálása érdekében folytattak.

A professzor szerint a jövőben az olaj és szénellátás terén nem lesz hiány, mert a kulturálmok a jövőben — természetesen amennyiben a kísérletek siker koronázza — mindig elegendő folyékony fűtőanyag termelésére lesznek képesek. Megállapítása szerint a szén és a gázolin, ez a két fontos, sőt nélkülözhetetlen cikk, minden szénhidráttól előállítható.

Végül azt fejtette ki Berl dr., hogy la-

Bármilyen
Ingtalan
adásvétel, cseré vagy bérlet-
ügyben bizalommal keresse fel
MEZEL ingatlanforgalmi irodát
Nagy Sándor u. 19. Telefon: 27-50

boratóriuma olyan vegyi folyamatot való-sít meg, amelynek elérésére a természetnek sok-sok ezer évre lenne szüksége. Véleménye szerint, már befejezés előtt álló kísérletei olcsó tüzelőanyaghoz juttatják az emberiséget.

Adományok a bombakárosultak részére

Előző napokról P 5810.68
Dr. Baranyai Lajos 100.—
Kovács László tanár 50.—

Összesen: P 5960.68

Kutyától délnyugatra keleti irányban nyomultak előre a magyar csapatok

Fokozatosan nyugat felé, a küszöbön álló invázióra terelődik az általános érdeklődés. Olaszországban több ellenséges előretörést visszavertek a németek

Óriási léptekkel közeledik a háború a drámai csúcspont felé

Berlin. (MTI.) Horn a Német Távirati Iroda diplomáciai munkatársa írja, hogy a háború óriási léptekkel közeledik a drámai csúcspont felé. Európai és a bolsevista imperializmus között ki van zárva a kiegyezés minden lehetősége. Itt most már csak világos katonai döntésről lehet szó. A keleten elkövetkezendő döntéssel egyidőben nyugaton is döntést kell hozni Nagybritanniával szemben, amelynek Európa iránt elkövetkezett vétkei óriási arányokat öltöttek.

Berlin. (MTI.) Az Interim jelenté a keleti arcvonal harcáról: A Kárpátok elölterének déli szakaszán a magyar csapatok falvakat és erdőrészeket tisztítottak meg a befészkelődött bolsevistáktól. Kutyától délnyugatra keleti irányban nyomultak előre. A Kolomeai szakaszon a várostól délre heves csatározások fejlődtek ki erősebb szovjet harcsoportokkal, amelyek oldaltámadásakkal igyekeztek meghiusítani Kolomeától északra a német és a magyar átlások újabb kiterjesztését. A magyar csapatok szívós és eredményes ellenállást fejtettek ki. A helyenkint megrovidított állásokból 9 szovjet páncélos lelvése után valamennyi szovjet támadást visszaverték.

Berlin. (MTI.) A keleti arcvonalon az elmúlt napon ismét a Dnyeszter alsó folyása és Jassi térségében volt a leghevesebb bolsevista támadások színhelye. A németek mindkét helyen teljes elhárító sikereket értek el. Tájékozott német körökben számolnak újabb erős orosz támadásokkal. Az általános érdeklődés egyébként fokozatosan kezd nyugat felé fordulni és különböző jelek mind hatékonyab-

ban kidomborítják a tervezett angol-százez invázió küszöbön lévő kezdetét. Az invázió célját szolgáló angolszázez hajóösszevonások már régen nem jelennek titkot a német hadvezetés számára. Az elhárítás sikerébe vetett hír napról-napra megerősödött a Wilhelmstrassén és a szükséges ellenintézkedések megtétele szintén a legjobb úton van.

Nyugaton a német hadvezetés a megfigyelés stádiumából mindjobban átlép a zavaró vállalkozások időszakába

Az európai háborús helyzetre jellemző, hogy a keleti arcvonal mindkét oldalán fokozódott a támadótevékenység, továbbá hogy megerősödött a német tevékenység a brit inváziós arcvonal bizonyos érzékeny pontjai ellen.

Amint Hallensleben a Német Távirati Iroda katonai tudósítója ezt írja egyebek között: Amit két nappal ezelőtt még csak sejtésként juttattunk kifejezésre, azt megerősítette az események folyamata: A Szovjetnek a Dnyeszter alsó folyásánál megkezdett támadó tevékenysége csak bevezetése volt a Szovjet haditervében erre a tavaszra beállított csaták sorozatának. A Jassi térségében egyenesen a Szovjet készenlétei ellen intézett német-román támadás kétségtelen kihámozta támadásuk hibájának tulajdonképpeni súlypontját és ezzel kiváltotta az első nagyobb tavaszi csatát. Hogy a németek és románok éppen itt eltökélt erővel léptek fel, az egyike ama meglepetéseknek, amelyeket a szovjet most megért és amelyekben mint a birodalmi főváros katonai köreiből meg vannak róla győződve, még nem egyszer lesz része. Az ezeztől a harcterektől északra fekvő szakaszok is kezdenek feloldódni az utóbbi idők merevségéből, más — és elsősorban Kolomea környékére. A magyarok és a németek a maguk részéről támadásba mentek át. Ennek a harcizakaszának déli és északi részén folyamatosan van az arcvonal helyi eltolása kelet felé. A legfeltűnőbb azonban, hogy a németek tevékenysége váratlanul megnyil-

vánult Kovel környékén is. Minden bizonnyal nem sokkal többről van itt szó, mint az arcvonal-kiegyenesítésnek úgy látszik általánosan ajánlatos alkalmazásáról.

Az általános európai hadihelyzet vizsgálatánál szembejövő nyugaton a német tevékenység fokozódása. A légijegyzet — összhangban a könnyű német haderővel — egyre élénkebb részt vesz a vállalkozásokban. Az a látszat a dolognak, hogy a németek eddig nyugaton tanúsított tartózkodó magatartása arra a szándékra vezethető vissza, hogy minél zavartalanabb és lehetőleg házagnélküli betekintést szerezzenek az angolok és amerikaiak

mozdulataiba. Minden arra mutat, hogy ez a németeknek teljes mértékben sikerül és a német invázió elleni hadvezetés most azon van, hogy a megfigyelés és tudomásul vétel stádiumából átlépjen a zavaró vállalkozások időszakába. Ezzel kapcsolatban különösen figyelemreméltók a nagybritanniai déli és keleti partra irányuló majdnem naponkénti német akciók, amelyek az angol inváziós arcvonalnak más meghatározott gyű-

lópontját is érintik. A brit hajógyűlekezések bombázása bizonyos idő óta napi programja a német légi-vállalkozásoknak

Anglia hadifontosságú telepét bombázták a német repülők

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnokság közli: Szabasztopol térségében fegyvereink összpontosított tüzeben összeomlottak a bolsevisták hegyi jellegű támadásai. Az egyik gránátos ezredben szolgálatot teljesítő Winter tiszthelyettes április 23-án és 24-én 18, az egyik páncél-vadászkötélkehez tartozó Reder tiszthelyettes pedig 16 ellenséges páncélost semmisített meg. A Dnyeszter alsó folyásánál az ellenség egész napon át hiába kísérletezett hídfőállásainak kiszélesítésével. Jassitól északra kemény harcokban megállításított az erős ellenséges erők megismétlődő áttörési kísérleteit. Kovel-től délnyugatra a hadsereg és az SS kötelékei a légihaderő kiváló támogatásával mélyen tagozott ellenséges állásrendszereket törtek át és a turyai szakaszon visszaverték a szovjet csapatokat. Nehéz harci repülőkötelékek a pöntekre virradó éjszakán Sarny térségében a szovjet utánpótlási vonalait támadták. Fent, északon csapataink visszaverték az ellenségnek erős tüzeiségi előkészítés után indított támadásait és súlyos veszteségeket okoztak a támadóknak. Ellenséges repülőgépeknek egy német hajókaraván ellen a Bodoenél megkísérelt támadása során, amelyet április 26-án jelentettünk, a haditengerészet egységei által lelőtt támadógépek száma háromról 11-re emelkedett.

Olaszországban élénk német rohamcsapat tevékenységet jelentenek. — Csapataink több ellenséges előretörést visszavertek. Az adriai-tengeren fekvő Kurcula szigetét ismét megtisztítottuk a kommunista bandáktól. Német gyorsnaszádkötélkek — Klug sorhajókapitány és von Mirbache sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt — április 28-án a korarageli órákban Anglia déli partjainál egy brit hajókaravánból — amelyet rombolók és sok kisebb hajóegység biztosított — elsüllyesztettek három hajót, összesen 2.100 tonna ürtartalommal, egy 200 tonnás hajót pedig megtorpedóztak, úgyhogy elsüllyedéseivel számolni lehet. Kemény harcok során torpedótalálat ért egy rombolót, melynek elsüllyedését azonban a működésben lévő ellenséges elhárítás következtében nem lehetett megfigyelni, bár pusztulása biztosra vehető. A német kötelékek sérülések és embervesztések nélkül tértek vissza támaszpontjukra.

Nyugat-Európa megszállt területei fölött csütörtökön 21 ellenséges repülőgépet semmisítettünk meg.

Brit rombolókötelékek a pöntekre virradó éjszakán terrortámadást intéztek Nyugat- és Délnyugat-Németország több helysége, — elsősorban Friedrichshafen városa ellen. A támadás a lakosság körében pedig áldozatokat követelt. A német légvédelmi erők a támadás során 47 négy-

Ha biztosítani akarja

molykár

tűzkár

betörés

ellen

szőrméjét

bundáját

szőnyegét

forduljon sürgősen bizalommal

HALÁSZ IMRE szücsmesterhez

Színház mellett

Kazinczy Ferenc-u. 4.

Telefon: 18-90

motoros terrorbombázót semmisített meg.

Gyors német harcrepülőgépek a péntekre virradó éjszakán keletangliai célok ellen, nehéz harcrepülőgépkötelek pedig Anglia délnyugati partvidékén lévő hajózási célpontok és más hadifontosságú berendezések ellen intéztek hatásos támadásokat.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A szovjet április 26-án és 27-én 63 repülőgépet veszített. Hét német repülőgép hiányzik.

Bernard Shaw az angol-amerikai viszonyról

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Bernard Shaw és Lady Astor meglátogatott egy Angliában állomásozó amerikai csapatot. Egyik amerikai tiszt megkérdezte az írótól, hogy Angliában mit gondolnak Amerika felől? Shaw tekintetét mereven a tisztre szegezve, méltatlankodva felelt:

— A felelet könnyű, Anglia nem gondol semmit Amerikáról. Néhány angol megkísérli ugyan, hogy gondolkodjék Amerikáról, ami azonban rendkívül ritkán sikerül. Önöm kell öntől, hogy arra számítson, valaha is megért bennünket.

Lady Astortól azt kérdezték, hogyan

Magyar kardvívóbajnokság kezdete vasárnap délután fél 5 órakor a Református Kulturpalotában.

képzeli el Anglia és Amerika jövő viszonyát?

— Valahogy ezzel is úgy van, ahogy a feleség mondotta: szeretem rokonomat de kedvelni nem kedvelem. Lehetséges, hogy nem fogjuk egymást mindig egyformán kedvelni, de meg kell érteni, hogy a fél világ reménye a mi munkánk eredményén nyugszik.

A háború után is meg akarják tartani az USA csatahajórajait

Berlinből jelentik: (MTI) Washingtonból jelentik: A felsőház elfogadta a 32.545 millió dolláros rekordmagasságú haditengerészeti költségvetést. A szavazás egyhangú volt, de a szavazás fejében azt követelték, hogy az Egyesült Államok a háború után tartsa meg egész csatahajóraját. A texasi demokraták képviselője így nyilatkozott: Akár csatlakozunk a háború után a nemzetközi szervezethez, akár nem, meg kell tartanunk a hajóhadat, nem csak azért, hogy kezeskedjünk országunk biztonságáért, hanem azért is, hogy elfojtsuk a barbárok előzőlőkre vonatkozó szándékait és hódításait, amellyel hennünket behajítottak a mostani háborúba.

Zavargások Beyru'tban

Beyru'tból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint csütörtökön Beyru'tban a kormányépület előtt lövöldözésekre került sor, amelyek során többen meghaltak, illetve megsebesültek. Az eset akkor történt, midőn az utcán összegyülekezett tömeg az országgyűlés ülésére érkező ujonnan megválasztott képviselőkre várakozott. A tömegben elvegyült bizonyos elemek zavarteltésre használták az alkalmat, amikor az idegen lobogót felhúzták. A tüntető elemek átszakítva a libanoni rendőrség gyűrűjét, előretörték az országgyűlés épületének a kapuja felé. A lövöldözés akkor kezdődött, amikor egy libanoni újságíró letépte a zászlót.

Május 31-én jár le a német-török kereskedelmi szerződés

Ankarából jelentik: (MTI) Az Akam jelentése szerint a Krómszállítástól tekintve, eddig semmiben sem változott a Németországgal való áruforgalom. Most is érkezik német áru Törökországba és a török kivétel rendes mederben folyik. A német-török kereskedelmi szerződés május 31-én jár le. Nem valószínű, hogy Clorius bizottsága az idén Ankarába érkezik, de kétségtelenül lesznek bizonyos tárgyalások.

Berlinből jelentik: (MTI) A Schweizer Mittelpresse írja: Törökországnak azt a legújabb határozatát, hogy a háború

szempontjából fontos nyersanyagok kivételét Németország felé megszünteti, még ha azzal meg is sérti a kereskedelmi szerződésben vállalt megállapodásait, minden nem hadviselő államban nagy érdeklődéssel tett anélkül, hogy elvesel-nék. A hadviselő államok egyre jobban iródnak a semlegesektől, aminek a mi országunkban és a mi nemzetünkben csak egy visszahatása lehet, még pedig az, hogy rendíthetetlenül vizsgáljuk a saját lelkiismeretünket és fávoltattjuk magunkat minden opportunizmustól.

Pétain megrázó beszédben hívta fel a franciákat az egységre

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Pétain államfő pénteken a rádióban felhívta a francia népet, hogy zárt egységben álljon a kormány és az államfő mögé. Franciaország most nehéz és fájdalmas időbet él — mondotta. Különböző hírvérek felbujtására sok francia lelkiismeretlenek kezébe került. Olyan léggör keletkezett, amely utat nyit a bolsevizmus és az anarchiának. A kormány feladata véget vetni ennek a helyzetnek. Feladata az is, hogy a közvéleményt óva intse a fenyegető polgárháborútól, amely elpusztítaná azt is, amit a háború még megkímélt. Akik Franciaországot erre az utra taszítják, azt állítják, hogy fel akarják szabadítani. Ez az állítólagos felszabadítás a leg-hazugabb állítások egyike, de egyesek mégis hitelt adtak neki.

Pétain ezután megemlékezett az észak-afrikai itéletekről. Elítélte katonákat, akik semmi más nemtetek, mint hűsége sen megártották esküjüket. Most a bolsevizmus francia földön felhasználja

őket. Bűncselekmények és fegyelmeztelenségek tárnak szemünk elé, amelyek előmozdíthatják az országban az erőszakos cselekményeket. Mindez a hazafiaság álarcá mögé bujik. Az igazi hazafiaság a hűségben nyilvánul meg. Azok a franciák, akik ellálló csoportban működnek, veszélyeztetik az ország jövőjét és legnagyobb szerencsétlenségbe taszítják a hazát és megfosztják az országot és honfitársait egyrészt a segítségét, pedig mindnyájunkra még sok teendő vár. Ha majd a mostani tragédia elmúlik és Európa — hála a német védelemnek — megszabadul a bolsevizmus veszélyétől, elérkezik az az óra, amikor Franciaország feltámad és elfoglalja helyét. Ez a hely azonban attól a fegyelemtől függ, amelyet az ország tanúsít a megpróbáltatások idején. Európa semmit sem kezdhet olyan Franciaországgal, amely beáll egyenetlen, elfordul hagyományaitól és erényeitől, sokat vár azonban az egységes Franciaországtól, amely hűséggel áll törvényes államfője mögött.

Ajánlott levélben is bejelenthető a zsidó vagyon

Nagyvárad, apr. 29. A zsidó vagyon bejelentésének határidejét április 30-ban állapította meg a rendelet. Most azonban ez az időpont vasárnapra esik. Illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a fennálló rendelkezések szerint ha vasárnapra vagy ünnepre esik valamilyen kötelezettség határideje, akkor ez a határidő a következő köznapra tolódik. Jelen esetben tehát hétfőn is lehet jelenteni a zsidó vagyontárgyakat.

Tekintettel a bejelentések óriási tömegére, a pénzügyigazgatóság vasárnap délelőtt 9-től 12-ig is a közönség rendelkezésére áll, míg hétfőn 8-tól 2-ig fogad el a pénzügyigazgatóság személyes bejelentéseket.

Mint illetékes helyen közlik, a személyes megjelenés nem feltétlenül szükséges. A vagyonbejelentést postán, ajánlott levélben is lehet küldeni a pénzügyigazgatóságnak, de ebben az esetben ajánlott levélre járó bélyeggel ellátott és megcímezett válaszbortékot is kell mellékelni, amellyel a pénzügyigazgatóság a másodpéldányt visszaküldi a félnek. Az ajánlott levél útján való vagyonbejelentés hétfőn is történhetik, illetve azt a levelet hétfőn is postára lehet tenni, a lényeg az, hogy a postal bé-

lyező költsége ne legyen május elejénél későbbi.

A pénzügyigazgatóság felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a keresztények őrizetében lévő árukat és zsidó tulajdont képező tárgyakat is be kell jelenteni. Különösen a szűcsöket érdekli ez, akik nagyértékű szőrméket tartanak őrizetükben. Fölmerül a kérdés, hogy a szűcs, akinek például molytalanítás céljából adtak át zsidó tulajdont képező szőrméket, köteles-e tudni, hogy üzletfele zsidó-e vagy keresztény. Ha a szűcsnek kételye merül fel, kérje be az illető származási iratait, mert a felelősség őt terheli.

Fontos a bejelentett vagyontárgyak felértékelése is. Megtörtént, hogy egy szűcsnél még a vonatkozó rendelet megjelenése előtt 30 ezer pengős értékeléssel helyezték el egy bundát a zsidó tulajdonos s most, a rendelet megjelenése után sietett, hogy ezt az értékelést 5000 pengőre szállítsa le. A leértékelés büntető következményeket von maga után. Minden tárgynál olyan értéket kell bejelenteni, amilyent azzal a mai árak mellett, közönséges forgalomban el lehet érni.

Érdemes látnunk a pénzügyigazgatóságon a vagyonbejelentések eddigi lefolyása

és eredményei iránt. A rendelet megjelenését követő napokban csak szórva nyosan érkeztek bejelentők, de néhány nap óta a pénzügyigazgatóságot is éppoly tömegekben rohanják meg a zsidók, mint a bankokat. A hivatal földszinti folyosója ma is szorongásig tele volt bejelentésre kötelezettekkel. Az utolsó időben napi 600—800-at is elért a bejelentések száma.

Ami a bejelentések tartalmát illeti, erről még nem tájékozódunk a pénzügyigazgatóságon, mert erre vonatkozólag még nem érkeztek újabb rendelkezések a kormány intenciói a bejelentett vagyonokkal kapcsolatban még nem ismeretesek.

Vincze András lett Kárpátalja kormánybiztosa

A MTI jelenti: A kormány Tomcsányi Vilmos Pál, Kárpátalja kormányzó biztost hadművelési terület kormánybiztosi teendői alól — saját kérelmére — felmentette és hadművelési terület kormánybiztosává Vincze András nyugalmazott altábornagyot nevezte ki.

Téves híradás folytán gyűltek össze tegnap este a MMP tagjai

A Magyar Megújulás Pártjának helyi szervezete a következők közlésére kért fel hennünket:

A párt tagjai egyik helyi lap egyéni híradása folytán nagy tömegekben keresték fel tegnap este a párt helyiségét. A híradás arról szólt, hogy pártértekezlet lesz s azon vitéz Rajnay Károly főispán is megjelenik és igen fontos dolgokról fognak ott tanácskozni. Ez a híradás nélkülözött minden alapot, mert a párt vezetősége nem adott senkinek felhatalmazást ilyen irányú cikk közlésére. Eppen ezért ezután is felhívja a vezetőség a tagokat, hogy a félreértések elkerülése végett — a pártra vonatkozólag — a jövőben is csak az „Erdélyi Néplap” és a „Magyar Lapok”-ban megjelent közleményekhez tartásuk magukat.

Rátz Zeno előadása a Tűzharcos Szövetségben

Nagyvárad. A nagyváradai Tűzharcos Szövetség csütörtök estéli táborozásán igen tartalmas és érdekes előadást tartott Rátz Zeno őrnagy az orosz harctéren szerzett tapasztalatairól, valamint a jelenlegi hadihelyzetéről.

Az összegyűlt 250 veterán tűzharcosok igen nagy élvezettel és nagy meglepéssel hallgatták az előadónak lebilincselő előadását és örömmel töltött el minden front-harcost. Hitünk, amiért ezideig jobban-rosszban kitarítottunk és vallottunk, most egy hivatásos törzstiszt szájából hallva győzte meg az esetleges kételkedőket arról, hogy mi ebből a háborúból csakis győztesen és csakis a német szövetségeseink oldala mellett kerülhetünk ki.

Rátz Zeno őrnagy most egy új oldalról mutatkozott be, amikor is, mint előadó igazán élvezetesen, tömören és világosan tudta körülrajzolni a katona által tapasztaltakat úgyannyira, hogy a nagyszámú hallgatókát mindvégig lebilincselte.

ELSZÁMITOTTÁK MAGUKAT AZ AMERIKAIK

Irtá: Paul Baerbaum, Berlin

Az amerikaiak nagy előszeretettel vették a statisztika iránt. A múlt eseményeinek számszerű megokolásával biztos alapot kerestek a jövőben fogantatandó intézkedésekben, hogy ezáltal ne számítsák el könnyen magukat. Ez áll az amerikaiaknál nemcsak a gazdasági, hanem politikai kérdésekre is. Az amerikaiak előszeretettel a statisztika és majdnem habonaszerű tiszteltük a számok iránt képezik alapját azon feltevéseknek, hogy a világon minden kiszámítható, hogy az egész élet és vele együtt az egész emberiség történelme alapján véve nem egyéb, mint egy hatalmas számtani feladat. Hogy ez a feltevés mennyire téves és mennyire történelmi tények ellen van, mutatja az, hogy az amerikaiak teljesen elfelejtik a történelem első sarkalatos szabályát, mely szerint a történelem sohasem ismétlődik meg teljes azonossággal. Ha a történelem egyes szakaszai között némi hasonlóság fel is fedezhető, majdnem mindenesetre ilyen esetben közelebbi vizsgálódás után kiderül, hogy az egyes hasonlóságok látszó események indítói, rugói mindig mások voltak.

A történelemről alkotott tipikusan amerikai anyagias felfogás alapján tűzték ki Rooseveltt és társai maguk elé a háború kirobbantásának tervét, azzal, hogy abban aztán mindazon hibákat

elkerüljék, melyek 1914—18-ban befolyásolták az amerikai háborús erőfeszítéseket.

A mult világháború amerikai politikájának főhibájaként tekintik az amerikaiak az európai államoknak nyújtott fegyverkezési hitelek elégtelen biztosítását, valamint a fegyverkezési ipar túlzott expanzióját a háborúban, anélkül, hogy a háború utáni piacokat biztosították volna. Ezen tapasztalatokból kiindulva követelték aztán az amerikaiak a jelen háború első szakaszában az amerikai fegyverszállítások készpénzfizetés melletti kiegyenlítését. Ez Anglia számára a gyakorlatban aranytartaleka nagyrészt elvesztését és külföldi követeléseinek befagyását eredményezte. Míg azonban Anglia számára lehetetlenné vált, hogy ily módon fizesse ki a további amerikai fegyverszállításokat, rátértek az úgynevezett zálogszállítások rendszerére, mely ugyan nem irta elő az aranyban és devizában történő fizetést, megadta azonban az USA-nak a lehetőséget arra, hogy bármikor hozzányúljon az angolok nyújtotta zálogokhoz. Ezáltal azt akarták megelőzni az amerikaiak, hogy ne forduljan ismét elő az a helyzet, hogy a szövetségesek megtagadják az amerikai hitelek visszafizetését a háború után.

Harc az európai ipar ellen

Az 1914—18-as világháború 2. számú főhibáját, az ipar gondtalan expanzióját azáltal akarták kikérülni, hogy megkíséreltek új piacokat szerezni már a háború folyamán az egyre kiszélesedő amerikai termelési erőnek. Főként azt remélték azonban, hogy a piacok az örökségként Amerikára szakadó angol birodalom területein lesznek. Itt azonban Európa is szerepet játszott. Az európai ipar megsemmisítése gyakorlatilag megteremtette volna az amerikai ipari világegyeduralmat és ugyanakkor Kína és egész Kelet-Ázsia is az amerikai ipari tőke kizárólagos felvevő piacává váltak volna.

Szerencsére azonban a történelem nem szokott megismétlődni. Erre az amerikaiaknak csak most kellett rájönniük. Bár gondosan tanulmányozták a mult világháború egyes jelenségeit, ahhoz azonban nem vettek fáradságot, hogy ugyanakkor a jelen háború fejlődésmentébe is beletekintsenek. Itt már döntő tényezővé vált a jelen háború hossza. Az ellenség számításai Európának és mindenekelőtt Németországnak a mostani világháborús négy év alatt is

el kellett volna érnie erőfeszítésének végső határát. Azonban ennek az ellenkezője következett be. Nehezen hihető, hogy Amerikában figyelmen kívül hagynák azon tény, hogy Németország és vele együtt Európa az ötödik háborús évben egy tekintélyesen nagyobb hadipotenciállal rendelkezik, mint 1918-ban. Éppen ezért nem vehetjük véletlennek, hogy a hadiszállításokra vonatkozó törvényt ép az utolsó hetekben lényegesen módosították. E törvény már eddig is igen súlyos terheket rótt az Egyesült Államokra, mert a szövetségeseknek hadianyaggal és élelmiszerekkel időtlen ideig való ellátása semmiképp sem növelte az USA termelő- és pénzügyi erejét. E törvényt módosítás következményeként az áruk egész sorát utalták a rendez kereskedelmi forgalomra, míg a kölcsönöszerződés alapján ezután csupán közvetlenül hadifontosságú anyagok és a Szovjetunióknak szánt összes szállítmányok kerülnek kivételre. Kézenfekvő ezek után, hogy ennél a gyakorlatnál csak Anglia húzhatja a rövidet és kevesebb gépet fog kapni Amerikától, mint eddig.

Megtörik az arany mindenható uralma

Ezen szemszögből kell az USA világalutalaterveit is vizsgálat tárgyává tennünk. Az amerikaiak azt hitték, hogy minden valutát az aranyhoz láncolva, akadálytalanul gyakorolhatnák nyomást az egyes államokra az amerikai célok megvalósítására. Itt is bebizonyosodott, mennyire elszámították magukat az amerikaiak, mert az arany a jelen háborúban korántsem járta már azt a szerepet, mint az elmúlt világháborúban. Az aranytermelés sok helyen nagyrészt megsemmisült, mert a bányászoknak sokkal fontosabb bányásznivalójuk akadt. Az USA aranyuralma jelentősen meggyengült, nem utolsó sorban azért, mert az arany főleg Délafrika

aranytermelése semleges államok kezébe jutott. Míg Amerika aranykészlete csak mintegy 300 millió dollárral emelkedett, az amerikai arany a világ aranyállományának ma csak 66%-át teszi ki az eddigi 80 helyett. Ugyanilyen hibát követtek el az amerikaiak a nyersanyagok terén is. Itt különösen a csendes-óceáni háború vert éles léket az amerikai anyagellátás hajójába.

Döntőbb azonban az elkövetett hiba a jövő kiviteli piacainak biztosításánál. A gy kina-kelet-ázsiai piacot a japánok elzárták az amerikaiak elől és Európa politikai okokból a Szovjetunió hálójába esett. Így tehát sehogy sem lehet elképzelni, hova fogja a jelen há-

Betegnek gyógyulás, egészségesnek felüdülés

a RIMANÓCZY gőz- és kádfürdő

rendszeres használata.

Nyitva: délelőtt 6—12, délután 2—6 óráig. — Délután 4—6 óráig a gőzfürdőjegy P 1-50.

boruban annyira felvirágozott amerikai ipar elhelyezni cikkeit a háború után.

E sorozatos amerikai hibák kihatásai legelőször azonban a jelen háború lefolyásának megítélésénél jelentkeztek. Hiába tanították az amerikaiakat, hogy az ő gazdaságuk is végső eredményként a munkán alapszik és hogy nem a tőke, hanem az öszemunkapotenenciái a döntő. A szükséges munkaerő hiánya és a teljes csőd a munkabér és árpolitika terén okozója annak, hogy a feszültség egyre nő Amerikában.

Ha Rooseveltt ura is lesz a veszedelmes vasutasztrájkoknak, az áruk és munkabérek közötti meredek szakadék veszélye egyre tovább kísért, ami a növekvő háborús feszültség folytán csak erősödhetik. A tőke és munka ellen-

téte egyre nyersebb erővel bontakozik ki. Rooseveltt azon igyekezete, hogy a munkásságot a kötelező munkaszolgálat bevezetésével megfossa minden jogától, Amerika mai helyzetében csak odavezethet, hogy a szociális ellentétek egy szép napon nyílt felkelésé fognak kiéleződni. Már most észre lehet venni, hogy a szociális kérdés akut stádiumába érkezett. Az USA, mely azt képzeli magáról, hogy a világ legelőrehaladottabb országa, egy napon be kell lássa majd, hogy a világ legelmaradottabb sarkává lett, mivel a problémákat, melyek végső megoldásáért Európa ebben a háborúban küzd, — Amerika, — mint háborús fejlődése mutatja — nem is ismererte még fel.

Kiegészítő rendelkezés a lakásváltoztatás bejelentéséhez

A MTI jelenti: A belügyminiszter rendeletben intézkedett az ellenséges veszélyeztetésre tekintettel bekövetkezett lakásváltoztatással kapcsolatos személyes bejelentési kötelezettség teljesítésének módjáról. A rendelet szerint az, aki az ellenséges veszélyeztetésre tekintettel 24 órát meghaladó ideiglenes tartózkodás céljából hagyja el lakóhelyét, ezt a lakásváltoztatást, valamint az eredeti lakóhelyére való visszatérést, az 1941. évi belügyminiszteri rendeletnek a végleges változtatásra vonatkozó rendelkezései szerint tartozik bejelenteni, azonban a következő eltéréssel:

a) a kijelentést az új lakóhelyen kell

megtenni a bejelentéssel egyidejűen.

b) A lakásváltoztatást a megérkezéstől számított 24 óra alatt kell bejelenteni.

c) A be- és kijelentő lapok mindegyik szelvényét, azok jobb felső sarkában a „menekült” szóval kell megjelölni.

Az ilyen lakásváltoztatást az erről szóló hivatalos bizonyítványokban (lakbizonylat, községi bizonyítvány) ideiglenes lakásváltoztatásként kell feltüntetni. Aki ennek az újabb rendelkezésnek nem tesz eleget, kihágást követ el, amely elzárással, illetve pénzbüntetéssel büntetendő. A rendelet szombaton, április 29-én lép hatályba.

HOGYAN FÜRÖDJÜNK?

A Rimanóczy fürdő ma már a legkorszerűbb berendezéssel áll a város egészségügyének szolgálatában. Látogatói száma egyre növekszik. Ez év első három hónapjában 23.734 vendég vette igénybe a fürdőt. A fürdő vezetője azonban azt tapasztalta, hogy a fürdőző közönség nagy része nem tudja, miként kell használni a fürdőt, hogy az valóban szolgálja egészségüket és megőrizze testük ruganyosságát, bőrük üdőségét.

Lássuk csak, hogyan kell fürödnünk és mit nyújt a Rimanóczy fürdő vendégeinknek?

Első az 50—55 C°-os hőléghőkamara, ahol a heves izzásztás megnyitja pórusainkat és kimossa a káros lerakódásokat, mely a bőr lélegzését elzárja. Következik a zuhany fürdő és a test szappanos lemosása. Csak tökéletes tisztasággal léphetünk a közös, 40 C°-os fürdőmedencébe. Itt rövidebb, a 35 C°-os fürdő medencében pedig hosszabb ideig tartózkodjunk. Zuhany alatt lehűtött hűvös testtel lépünk a gyógyfüvekkel illatosított 50 C°-os gőzkamrába, hol a forró gőz légszerveink utjait és bőrünk pórusait tökéletesen átmossa. Egészségesek számára bevált edzési mód a gőz után a hideg zuhany, majd a forró medence vi-

zének váltakozó használata. A különféle hőhatások alatt kitáguló, majd összehúzódó bőrrétek és izmok munkája az ér- és izomrendszer jótékony tornája. A masszáz a petyhüdt, vagy tulportolt izmunkat fellazítja, megoldoztatja, az egyenlőtlen hájlerakodást eloszlatja, a háros lerakódásokat az izületekről eltávolítja. A 38 C°-os, tengeri-sós fürdőmedence vize női bajokra, reumatikus fájdalomokra, párájának belégzése pedig a légszervi bántalmakra kitűnő gyógyhatású. A langyos medence vize az idegekre hat megnyugtatóan. Befejezésül — a betegek kivételével — föltétlenül használjuk a hideg zuhanyt, ami után száraz ledörzsölés következik. Ha mindezek után a pihenőben — magunkat meg nem izasztva — félórát pihenünk, érezni fogjuk, hogy teljesen újjászülettünk. A vendégek rendelkezésére áll még a pedikűr, minkür, hölgy- és férfi fodrászat is, tehát a korszerű testápolás minden eszköze.

**Hirdessen
a Magyar Lapokban**

VIZ VAGY HOMOK ?

Azokban a hatalmas légitámadásokban, amelyek során az ellenséges légi-erők Németország városait támadják, a gyújtogatásnak egyre nagyobb jelentősége van — írja a Német Légoltalmi Liga hivatalos lapja, a „Di Sirene”. Az ellenség a tömeges gyújtóbombák tömeges ledobását egyre jobban fokozza és arra törekszik, hogy oly sok tűzfészket idézzen elő, ami miatt a lakosság elveszti megfontoltságát és bizonytalanságában felhagy a tűzoltással. Már pedig aránylag hamar óriási pusztulás keletkezik, ha az önvédelem idejében el nem oltja az egyes tüzeket. Az utóbbi időben már olyan sok gyújtóbombát eszortak le az ellenséges légi-erők Németországban, hogy minden egyes gyújtóbomba eloltása esetén, már a keletkezett tüzek oltása vált szükségessé.

A tapasztalatok szerint az önvédelem tűzoltóeszközeivel, elsősorban a kézfitecskendőjével, továbbá a legegyszerűbb tűzoltószerekkel, vízzel és homokkal egymagában nagyobb tüzeket is képes eloltani. Előfordul ugyan, hogy különösen első alkalommal a lakosság önvédelmi alakulata megriad saját otthonában fellángoló tűztől. A szokatlan jelenség megriasztja és a gyülekezés, a tervszerű tűzoltás lassúsága miatt az első kedvező perceket elmulasztja, amikor még könnyű a tüzet megfékezni. Az emberek a nagy hőségben és füstben könnyen elvesztik a tájékozódásukat, túlbecsülik a veszélyt és meg sem merik kezdeni a tűzoltást egyszerű eszközökkel. Mindehhez járul még sokszor az a bizonytalanság is, hogy a lakóházakban alig ismerik a tűz terjedésének módját. Tervszerűtlen kapkodás, az oltóvíznek észszerűtlen elhasználása jellemzi ilyenkor az önvédelem kétségbeesett védekezését.

Igy nem sok jót várhatunk az önvédelemtől! Ha azonban lelkiileg felkészülünk minden esetre, ismerjük az ellenséges gyújtóeszközöket, tudjuk, hogy a tűz hogyan terjed lakásunkban, ismerjük a tűzoltás módjait, bátran és eredményesen vehetjük fel a harcot az első pillanatban talán elvesztett hitt esetben is a tűzvel szemben.

Az angol légi-erők 1,7 kg-os gyújtórúddal és 14 kg-os foszforos gyújtóbombákkal támadják a német városokat. Számos olyan hír is terjedt szárnyra, hogy máé, újfajta gyújtogató eszközöket is használ az ellenség, különösen sokan állították azt, hogy az ellenséges repülőök foszfort permeteztek. Mindezek a hírek azonban nem bizonyultak valóknak. A gyújtórúdak legtöbbször átütik a tető héjazatát és a padláson, vagy a padlás alatt fekvő emeleten okoznak tüzet. A foszforos gyújtóbombák nagy tüzet főleg a padlás alatt fekvő második vagy harmadik emeleten okoznak. A gyújtórúdak ártalmatlanná tétele aránylag egyszerű feladat. A foszforos gyújtóbombák oltása azért nehezebb, mert robbanó töltetük révén gyújtóanyaguk mindenfelé szétrepül és egy bomba egyszerre nagyon sok tüzet okozhat. Gyakran emlegeti a lakosság, hogy a foszforos gyújtóbomba hatására egyszerre több emelet is lángba borul és a hatalmas hőség és füst miatt nem lehetett a tüzet eloltani. A valóságban pedig csak az történt, hogy az első hatalmas lángjelenségek lelohadása után azonnal nem fogtak hozzá a tűz tervszerű leküzdéséhez. Ha értünk a foszforos gyújtóbomba tüzeinek oltásához, éppen úgy megfékezhetjük tüzet, mint a gyújtórúd esetében. Nehezebb ugyan a feladat, de az önvédelem erre is képes. A nehézséget az okozza, hogy egyszerre egy bomba sok tűzfészket okoz. Minden

egy tűzfészket tüze annál gyorsabban terjed, minél több gyúlékony anyag van a lakásban. Függenyök, szőnyegek, szövethelyettesítők gyorsan viszik tovább a tüzet. Bűtorókkal zsufolt lakásban is gyorsan terjed a tűz és egykettőre olyan nagy láng, hőség, füst keletkezik, hogy az oltás valóban lehetetlenné válik ebben a helyiségben. Ilyen esetben hagynunk kell, hogy a tűz kitombolja magát és minden erőnkkel meg kell akadályoznunk a tűz tovaterjedését más helyiségekbe. Kevesen tudják azt, hogy amikor a bomba benzoltartalmú töltete kiégett és a lakás könnyen éghető anyaga is felégett, a nagy lángjelenségek lecsökkennek és ilyenkor a legtöbb esetben nincs a tűznek akkora ereje, hogy hirtelen meggyújtsa a vastagabb fabútorokat. Gondoljunk csak arra a békében gyakran előforduló esetre, amikor vigyázatlanul eldobott gyufaszál hirtelen lángra lobbantja a papirdarabokkal teli kosarat. Nagy lánggal ég el a papír

Papp Ernő „VENUS” illatszertárában Szt. János-utca 4. sz.

a legolcsóbban vásárolhat, nagy választékban parfümöt és kölnivizeket. — Háztartási cikkek, pipere és kozmetikai szerek dús választékban.

a kosárban, de utána csak izzó maradék van a kosárban, amit könnyűszerrel vízzel, homokkal elolthatunk. Ha viszont az oltásról megelégedünk, maga a kosár is lángalobban. Ugyanez a helyzet nagyban a lakásunkban is. Ha az előbb említett időpontban minden erőnkkel megtámadjuk a tűzfészket, megakadályozhatjuk a tűz terjedését. Ennek az időpontnak felismerése és a tűzoltóerők ebben az időpontban történő bevetése megmentheti házunkat.

Csak olyan esetekben, amikor a ház lakói a tüzet nem figyelik, hanem észszerűtlenül mentik lakásaikból a bútorokat és ruházatot és hagyják, hogy közemeletre terjedhessen, akkor pusztul el az egész ház.

Gyakran előfordult, hogy a ház népe

az egész támadást az óvóhelyen töltötte és csak akkor kezdett az oltáshoz, amikor már a ház égése magától vált észrevehetővé. Ilyen esetben az önvédelem már természetesen tehetetlen. Ha a tüzet „kezdetben vízzel, homokkal oltotta volna, meg tudta volna akadályozni házának pusztulását.

Mindezek figyelembevételével fontos az állandó ellenőrzés a légitámadás ideje alatt is. A ház minden részét végig kell járni és minden szokatlan jelenséget (tűzjelenség, füst, a tűz siető hangja stb.) pontosan meg kell figyelni és minden jelenségnek a végére járni. Az ellenőrzőjáratra menők vigyék a tűzoltóeszközöket is magukkal, hogy azonnal beavatkozhassanak.

K. D.

Palesztina és a zsidó „mozgósítás”

Az európai zsidóság előtt talán kevéscsé ismeretes az a körülmény, hogy az amerikai cionisták a háború kezdés közepén hatalmas sajtóhadjáratot indítottak Churchill és kormánya ellen. A sajtópárba 1943 közepén kezdődött és ma sincs még vége. A newyorkiak sokszor olvashatták és olvashatják a zsidó és a zsidósághoz közelálló sajtó eszmefuttatásait, amelyekben az angol Palesztina-politikát taglalják annak minden részletében, a merev angol elzárkózási politikát támadják. Eless megjegyzésekkel illetik Churchillt és minisztereket amatt, hogy nem akarják megnyitni Palesztina kapuit nagyszabású zsidó bevándorlás előtt. A zsidók „keményzívűeknek” minősítik az angolokat, azt hangoztatják, hogy eutba dobták az Atlanti-egyezmény szellemét, keveset törődik a kisenépek jogaival, illetve a kisenépeket az angol imperializmus szolgálatába állítják... Igy Amerika cionistái. Ilyen és ehhez hasonló megnyilatkozások azonban gyakoriak londoni

vazta, az elsősorban annak tulajdonítható: az angol közvélemény előtt még élénken ott lebegtek intő példák az 1920-as, 1921-es, 1929-es, 1933-as és 1936-os arab lázadások és mérsárlások tanulságai. Anglia jól tudta, hogy egy új világháború előestjén nem élezheti ki helyzetét az arab népekkel. Az 1936-ban kirobbant arab felkelés még túlságosan közel volt ahhoz, mintsem azt elfelejtette volna az angol közvélemény. Ennek a felkelésnek kimondottan pánsarab jellege volt. Az összes arab államokból, Transzjordániából, Szíriából, Irakból arab önkéntesek jöttek akkor Palesztinába. Damaszkuszi és bagdadi toborzó irodákban szervezték az önkénteseket, felezerlelőük költségeit közadakozásból teremtettk elő. Angliának akkor békére volt szüksége ezeken a területeken.

A háború első felének alakulása, úgyszintén az afrikai német hadműveletek kezdeti sikere arra vezetett, hogy a cionisták nem vették igénybe a fehéreknyv nyújtotta engedélyt és 31.000 bevándorlási engedélyt kihasználatlan maradt. Önként adódik a kérdés, nem tudott volna az angol és amerikai kormány odahatni, hogy az arabok és a cionisták békésen megegyezzenek egymással? Ezzel a kérdéssel kapcsolatban szükséges Ibn Szaud 1943 június 11-én az „Om el Cura” című újságban kiadott nyilatkozatát felemlíteni. Ez a nyilatkozat 1300 éves palesztinai arab múltóról és olyan arab jogokról beszél, amely cionista értelmezésben vett bevándorlást teljes mértékben kizártnak tart. A zsidóság a merev arab elzárkózást sok helyen azzal kísérlete meg tompítani, hogy befolyásos embereket, államférfiakat, még uralkodókat is ajándékokkal vesztegetett meg. Ibn Szaud nyilatkozata is későn jött, a zsidó bevándorlást Sir Herbert Samuel, egy angol zsidó politikus irányította. Ibn Szaud nyilatkozata Nahas pasa magatartását is befolyásolta, aki eddig szintén a „laissez faire” álláspontjára helyezkedett. De most még azok az arab politikusok is, akik hatalmukat egészben Angliának köszönhették, nyíltan cionistaellenes magatartást vallottak és az arab nép jogait helyezték előtérbe.

A cionisták sem maradtak tétlen, újból és újból a Balfour-nyilatkozatot vették elő és azt idézgették. Azt bizonyították: Anglia megígérte elősegíteni a

zsidóknak azt a törekvését, hogy független zsidó államot alapíthassanak. Az angolok azonban az 1917 november hó 2-án kiadott Balfour-nyilatkozatban túlságosan is kétértelműen fogalmazták meg a Palesztina-kérdést. „Nemzeti otthon” helyeztek kilátásba, de már a versaillesi békeszerződés megkötésekor és később is, állandó ellenmondásokba keveredtek a Balfour-nyilatkozat értelmezését illetően. Angol államférfiak kijelentették, hogy Angliának csevegésében sem volt független zsidó államot teremteni az arab népek rovására. Maga Churchill még 1920-ban kiadott fehérekönyvében is azt jelenti ki, hogy az arabok és a zsidók „baráti együttműködésben” élhetnek Palesztinában. De Anglia egyiket sem segítheti a másik rovására. Az 1944-ben megtartott cionista nagygyűlések azonban a beutazási és letelepedési tilalom telfüggesztését követelik azzal, hogy a szövetséges hatalmak kezéskedjenek a palesztinai zsidó állam függetlenségéért... Egyiptom vezetésével az összes arab államok év februárjában a legkategorikusabban tiltakoztak az ilyen célzatu zsidó mesterkedések ellen. A „radikális” cionista mozgalmak mind Amerikában, mind Angliában azzal fenyegetőztek, hogy most, a háború kellős közepén palesztinai zsidó felkeléseket fognak támogatni és éltetehívni.

Az is kétségtelen, hogy Palesztinában sok földalatti cionista mozgalom működik. Legnagyobb szervezetük a „Hagana”, 70.000 taggal. A Reuter-iroda állig néhány nappal ezelőtt, április első felében jelentette Jeruzsálemi feltezésű hírt, hogy a „Hagana” tagjai nagyszabású katonai gyakorlatokon vesznek részt. A délafrikai cionista vezető, Weis dr. (Johannesburg) március végén kijelentette, hogy „elérkezett az ideje annak, hogy végre megtudja az egész világ: az egész zsidóság fegyveresen fog tiltakozni az ellen, ha Palesztinát az arab tömbbe akarják betapasztolni. A zsidóság utolsó csepp vérig harcol a zsidó Palesztináért”. Mindezekig azonban kisebb lövöldözésektől és a haifai merénylettől eltekintve, semmi sem történt, amit nagyobb fegyveres összetűzések előjelének lehetne tekinteni. Palesztinában ismét bevezették a halálbüntetést. Egyelőre szelencend van még az egész világon. Meddig?

Magyar kardvívóbajnokság kezdete vasárnap délután fél 5 órakor a Református Kulturpalotában.

ni és délafrikai cionista körökben is. A cionista sajtó arra emlekezett, hogy az angol „Palesztina-fehérekönyv” 1939-ben megállapított megszorítással most, március 31-én lejártak, minden erővel tehát azon kell lenni, hogy az angol kormány ezt a szegényfoltot hatályon kívül helyezze.

Az említett fehérekönyvet az ifjabb Mac Donald szavaztatta meg 1939 májusában az angol parlamenttel. Akkor már egy új világháború körvonalai rajzolódtak ki az angol közvélemény előtt. Anglia elsőrendű érdeke volt, hogy az arab népekkel jóviszonyt teremtsen. A fehérekönyv szerint a következő öt esztendőben összesen 75.000 zsidó települhet meg Palesztinában. 1944 április 1. után pedig csak abban az esetben léphetnek zsidó bevándorlók Palesztina földjére, ha abba az arab lakosság is beleegyezik; azaz: ha az arab nép a zsidókkal szemben táplált ellenséges magatartása időközben megszűnik. Az angol parlament csak kis többséggel szavazta meg a fehérekönyvet, de hogy megeza-

KOMMUNISTA-E A MAGYAR MUNKÁS?

Az ember vagy társadalmi osztály vizsgálatakor kettős szempontot kell figyelembe vennünk. Elsősorban azt az általános megfontolási alapot, mely az ember vagy társadalmi osztály lényegére utal, másodsorban azt a sajátosságot, amely éppen megkülönbözteti, kiemeli az általános fogalom keretéből s valami sajátos vonással, jelleggel látja el. Így vagyunk a magyar munkással is, amikor ezekben az életréletről, gondokról, elhatározásokról, keménységéről, tele időben vizsgálat alá vesszük, boncolgatjuk magatartását, világnézetét, irányát. Nem közömbös ugyanis, hogy az ország nagy hányadát kitevő munkásosztály hogyan orientálódik. A statisztika mutatja, milyen hatalmas a magyar munkás-társadalom. 1941-ben csupán a gyáripárban dolgozó munkáslétszám 419.700 volt. Ez a szám csak emelkedhetett. De a gyáripárban kívül a mezőgazdaság, kőipar stb. rengeteg embert foglalkoztat s azért, amikor a munkásról beszélünk, egyszerűen a magyar „kisembert” értem alatta.

A munkás-ember alárendelt valaki. Másoknak dolgozik. Kenyere, állása, gazdagságban, rangban, sokszor hatalomban fölülte állóknak van kitéve. Különösen a munkástörvények előtt (hi-ezen még ma is hiányosak!) szomorú sors volt a munkássors és kegyetlen. „Hiányzik a kenyér, az otthon, a pihe-és; hiányzik a jóindulat s a kegyelme-mentes érzület. Ezeknek előljáróban szükségük van: tisztas életre, tisztessé-ges megélhetésre, egészségre, valamiféle jómódra... akiket a szegénység s a gond így elgyötört... azoknak hiába mondjuk, hogy a lélek vetíti ki magá-ból az öröm és jókedv napugrázatát... a lélek sokat bír, de nem bír mindent, nem bír főleg azoknál, kiknek sem ide-jük, sem módjuk nem volt kialakítani s kifejleszteni magukban a szellemi vilá-got.” (Prohászka: Kultúra és Terror.) A liberális gazdasági rendszer egyenesen kiszipolyozza a munkást. Tömegesen g-nyedést okozott. Ez a nagy moloch, mint kozmopolita hordozója is, nemzet-közis volt, világjelenség. S ennek visszahatásaként fellépett a szocializmus. Minden szociológiai fejtegetés nélkül megállapíthatjuk, hogy az ember, mint testből és lélekből álló valaki, mélyen megaláztatott, kifosztott, tehetetlenül nyomorgott a hatalmas gyártémények és kastélyok árnyékában. Az ember ny-gött fel a sztrájkokban, a szervezett munkásságban. S ebben a szervezetteg-ben, a magyar fajtól elütő idegen ele-mek vezérlete alatt kettőt kértek a ma-gyar munkástól a bő ígéretek ellenérté-ként: magyarságát és lelki-hitét.

Éveken át alkalmam volt emberköz-elből figyelni a földmunkásokat, napze-mosokat, akiket nem foszlányos, foltos ruhájuk, nem nehézkes mozgásuk, kife-jezéseik ezert néztem, értékeltem. ha-nem, amint hivatásomnál fogva kellett is, a lelkük, gondolkodásuk, világné-zetük szerint. Rövidebb időn át ugyan, de volt találkozásom gyári munká-sokkal is. Mindig szívesen olvastam munkáskérdésekkel foglalkozó műveket s úgy érzem legfrissebb beszélgetéseim alapján is, hogy megfigyelésem helyes.

Igen elítélendő felfogás, magatartás, amikor lépten-nyomon egyszerűen kom-munistának neveznek embereket, akik jobb sorsra törnek, emberséges megél-hetést akarnak. Alig egy-két hónapja itt Váradon panaszkodott egyik jómun-kás, tájékozott kőipáros munkaadójá-nak, aki előző este néhány tucat sze-mélynek buffet adott, hogy a télen más-

fél mázsa fát kapott s nehéz volt átvé-szelné a telet. A munkaadó csakugy fog-hegyről odaveti: mi az, már maga is kommunista? A sokszor kommunista-nak nevezett emberek azt sem tudják valójában, mi a kommunizmus. 1918-ban még kevesebben tudták, azért lettek ál-doizatai jóhiszeműen. De mi is elmulasz-tottuk kellő megvilágításba helyezni a mai generáció előtt is.

A Hivatásszervezet az 1937-es évek-ben Szegeden igen nagy lendülettel in-dult meg. Eredményes bérharok, felvi-lágosítás után két jezsuita atya vezeté-sével 1939-ben, akik együtt küzdöttek a munkásokkal, munkáselektizációt tartottak. A szociáldemokratáknak há-tatfordított munkásság épületesen vé-gezte a szentgyakorlatokat. A végén egyik derék munkásférfiú odament a jezsuita atyához s szinte vallomássa-rúen azt mondta neki: Főtisztelendő Péter, nem azért voltunk mi szociáldemokraták, mert nekünk az kellett, ha-nem azért, hogy ne mondja otthon a gyermekem: Édesanyám, ma megint csak rántott leves csupán az eb-dünk?...

A szociáldemokrácia és kommuniz-

mus köztudomás szerint nem állja a vallást. Nekem is azt mondták a „helyzettel ismerősök”, mikor egyik bé-késmegyei községben elfoglaltam állo-máshelyemet: No, uram, félév múlva onnan megszökik, mert az kommunista község. Tizennégy hónap után felsőbb rendelkezésre hagytam ott őket, de köl-csönös könnyhullatás között és még ma is visszavárnak. Egyik ismerősömmel szintén egy békésmegyei nagy telepü-lésen történt, mely hasonlóan kommu-nistának bélyegzett hely, hogy a vízke-reszti házszeneléseket meg február ele-jéig sem tudtam elvégezni minden igye-kezetem ellenére, annyi családhoz hív-ták.

Erős a meggyőződésem és rendületle-nül vallom, hogy nem sok kommunista van a magyar munkások között, hanem igen sok szegény ember. Nem akarok ezzel alvó lelkiismereteket megnyugtat-ni, hanem a megváltott magyar munká-snak igazságot szolgáltatni, mert ezzel tartozunk neki. Természetesen izgága, kalandvágyó, urhatám. forrófejű embe-ker akadnak köztük, de ilyenek a töb-bi társadalmi osztályban is legalább olyan arányszámban találhatók. Volt

beszervezett, agyonagított csoport kö-zük, mert amíg mi aludtunk, jött az „inimicus homo”, az ellenséges ember és elvetette a konkolyt. Sirt annak a de-rék magyar munkásnak a lelke, amikor jobb sorsáért folytatott küzdelmében saját fáját meg kellett tagadnia, hogy a „világ proletárjai egyesüljenek”, saj-gott a lelke, amikor ősej hitét, egyhá-zát támadnia, üldöznie kellett, mert eh-hez fűzték ígéretüket a világboldogítók. De segítő jobbot nem talált másutt. A szociális igazság megteremtése — amit a pápák már félévszázada hirdetnek, de mindig süket fülekre találtak — meg-old minden társadalmi feszültséget. Csak ne túlkésőn kezdjünk mindehhez! Ed-dig is „vétettünk a magyar munkásság ellen, azzal, hogy megszerzésükkel, szellemi vezetésükkel nem törődünk, hanem átengedtük prédálul olyanoknak, akik a politika útján törtek a hatalom-fény és gazdagság felé, mivel az üzlet-hez nem értettek, vagy nem akarták bajlódni vele... s a nemzeti ebredés korszakában is akárhánynak fontosabb volt az országházi komédia, egy igaz-gatósi tagnak vagy hajtvadézat, mint a magyar munkásélet sötét problé-mái.” (P. Varga: Keresztény felelős-ség. II. k.)

Az nyeri meg a munkásságot, azé lesz a munkás szíve, aki az emberséges meg-élhetést, a tisztas életet, emberi méltó-ságot meghozza neki. (—)

A katonás szellemű japán buddhizmus harca a nagykeletázsiai új rendért

Egy Tokióban élő német újságíró a Berliner Bözzenzeitung hasábjain nemrég beszámolt érdekes élményéről, amelyben egy japán hegyikolostor látogatása alkalmával része volt. A német újságíró a kolostori csendben hirtelen csatazajra lett figyelmes. A kolostor falai egyszerre csak katonai vezényszavaktól visszhan-

goztak s a bokrok mögöl fiatal szerzetes-ek alakjai bontakoztak ki. Régimódi, hosszú szoknyához hasonló nadrágokban, fegyverrel kezükben, rajvonalban rohan-tak előre. Kezükben szuronyra szegzett puská, mögöttük kivont karddal parancs-nokok, egy fiatal hadnagy adta a ve-zényszavakat.

az alszekták száma 27-re csökkent.

A japán vallástörvény további célja volt, hogy a nacionalizmus jegyében na-gyobb aktivitásra ösztönözze a buddhiz-must és hogy a buddhizmusnak a japán nemzeti élet szolgálatba állításával val-lási alapot adjon a harcoló Japánnak.

A japán buddhizmusnak ebben az új korszakában természetesen főleg azok a régebbi vallási szekták jutottak szerep-hez, amelyek mindig a japán vallási élet katonai szellemét ápolták. Az új szellem szerint a japán papoknak nemcsak szá-vakkal és prédikációkkal kell résztven-niök a nemzeti életben, hanem cselekvő példamutatással. A háború kitörése meg-gyorsította a japán vallási életnek a ka-tonai ideálok szerint való reformját. A háború kitörése óta a papok ezrei jelent-keztek önként munkaszolgálatra és a munkatáborokban nemcsak papi hivatá-suknak éltek, hanem résztvettek a testi munkában is.

A japán papok kötelező munkaszolgálatát

A papok jelenléte a munkahelyeken — illetékes megfigyelések szerint — igen előnyösen befolyásolta a munkások szellemét. A nagy japán üzemek előze-rettel fogadták be a munkaszolgálatos papokat. Az egyik japán szénbányában például a papok buzdító hatására a ter-melés rövid idő alatt kétszeresére ug-rott. Ezeken a példákon felbuzdulva, a japán kormány elhatározta, hogy a pa-pok számára bevezeti a kötelező munka-szolgálatot. A munkaszolgálat kiterjen majd minden japán papra a 16. életévtől 45 éves korig. Japánban nagy reménye-ket fűznek ahhoz, hogy 170 ezer budd-hista pap mozgósítása milyen kitűnő ha-tással lesz a háboruban álló Japán har-cos szellemének megerősödésére.

A japán buddhizmus azonban nemcsak a belső feladatokat tartja számon. Mióta a háború kitört és a japán nemzet élet-

Gyakorlótér a kolostorudvaron

A fiatal szerzetesek katonai gyakor-lata a kolostor udvarán elég meglepő jelenség. De csak az első pillanatra. Mert ha kicsit visszalapozunk Japán vallástör-ténetében, megtudjuk, milyen nagy hatá-sa volt a katonai szektáknak az egyházi életre és a vallási szellemre. A japán pa-pok Savonarola fanatizmusával lelkesed-nek ma is hazájuk harcáért és tüzees szá-vakkal lelkesítik honfitársaikat a hősi életre, sőt saját példájukkal buzdítják a fegyverben álló Japánt a katonás szel-lemre.

Ma, amikor Japán történelmének leg-nagyobb háborúját vívja, a japán budd-hizmus katonai bonásai jobban kidombo-rodnak, mint valaha. Bár átmenetileg a japán buddhizmus is ellentétbe került az utolsó évek nacionalista szellemével, ez

a válság csak rövid volt és azzal végzö-dött, hogy a japán buddhizmus azonosít-totta magát Japán katonai erőfeszítései-vel és célkitűzéseivel. A japán buddhiz-musnak ebben az irányban való befolyá-solását természetesen azok a vallási szek-ák végezték, amelyek már régebben is, ősi hagyományaihoz hívek, a kato-nás szellem ápolói voltak és a vallási éle-tet mindig a hősi életformával olvasztot-ták egybe.

A buddhizmus és a japán nacionalizmus mai összhangja igen fontos tényezője Ja-pán háborús erőfeszítésének, hiszen a buddhizmus a japánok nemzeti vallása és a japán nemzetnek mintegy kétharmada követi Buddha tanításait, míg egyharma-da különféle szekták tagja.

Buddhizmus, nacionalizmus, háború

A japán vallási élet érdekességei tar-tozik, hogy minden japán alattvaló szü-letésétől fogva az ugynevezett sintoista vallás követője, ez azonban csak a csá-szárral és az állammal szemben való val-lási kötelezettségeket ró rá, ezenkívül min-den japán alattvaló még választhat magá-nak egy másik vallást. Ez a másik val-tás többnyire a buddhizmus.

A japán államhatalom az utóbbi tíz év-ben arra kényszerült, hogy a nemzeti cé-lok érdekében bizonyos ellenőrzést gya-koroljon a különféle szekták fölött. Mint-

egy tíz évvel ezelőtt ugyanis két új szek-ta alakult, amely felforgató és felség-sértő tanokat hirdetett. Ilyen előzmények után hozták 1940. áprilisában az új ja-pán vallástörvényt, amelynek — a tör-vény indokolása szerint — az volt a cél-ja, hogy leküzdje a babonát, erkölestel-enséget és államellenességet. Ez a tör-vény a buddhista egyházi élet egyszerű-sítését is célul tűzte ki. Míg a vallási tör-vény megjelenése előtt a japán buddhis-ták 13 szektára és 56 alszektára oszlot-tak, addig a törvény megjelenése után

Magyar kardvívóbajnokság kezdete vasárnap délután fél 5 órakor a Református Kulturpalotában.

halálharcra kényszerül, Japán vezetői arra törekednek, hogy a buddhizmust szervesen bekapcsolják az új nagykeletásiai rendért folyó politikai küzdelembe is. Nagy-Kelet-Ázsiában több olyan ország van, ahol Japánhoz hasonlóan a lakosság túlnyomó része Buddha hitét követi. Így Burmában, Thaiföldön (a régi Sziámban) és Indo-Kínában, ahol a francia gyarmati kormányzat Pétain európai példáját követve 1941. óta együttműködik a japán megszálló hatóságokkal.

Am Burmában, Thaiföldön és Francia-Indo-Kínában a buddhista hitnek egy másik fajtája terjedt el, amely a japán buddhizmustól eltérően, inkább a buddhista vallás békés, szelíd és szemlélődő oldalaira fekteti a fókuszot. A buddhizmusnak ezt a déli válfaját a Hinayana-irányzatnak nevezik, szemben az északi, úgynevezett Mahayana-irányzattal.

A harcias észak és a merengő dél

A japán buddhizmussal ellentétben a burmai thaiföldi és indokínai buddhisták inkább a kolostori szerzetesi élet szépségeit tisztelik s míg az aktív jellegű japán buddhizmus az élet keménysegei közt való katonás helyi állásra kívánja terelni híveit, addig a passzív természetű dél-ázsiai buddhizmus csendes tündöklésre, az élet nagy dolgai fölött való merengésre, egyszóval a kolostori életre biztatja a Buddha követőit. Dél-Ázsia buddhista népei közt rengeteg a szerzetes, sőt Burmában és Thaiföldön az a szokás, hogy minden fiatalember egy bizonyos időt kolostorban tölt.

A mai Japán vezetői azonban az északi és déli buddhizmus közt fennálló ellentéteket nem tartják áthidalhatatlannak. Biznak benne, hogy Buddha közös tisztelete olyan erős kapcsolatot bizonyít majd Japán és Délkelet-Ázsia népei közt, amely elhomályosítja a ma még ríktó különbségeket.

Uj Buddha-kultusz

A buddhizmus és japán nacionalizmus szintézisének irányítói megragadnak minden alkalmat, hogy elevenné tegyék a kapcsolatot a buddhizmus északi és déli irányai közt. Így az elmúlt évben a thaiföldi buddhisták Buddha szent hamvainak egyrészt Japán népének ajándékozták s ebből az alkalomból Tokióban nagy ünnepek voltak. A szent relikviát a thaiföldi miniszterelnök Luang Pibul tábornok nyújtotta át Aoki japán nagykeletásiai miniszternek. A szent relikviát azután Tokió utcáin hatalmas tömeg áhítatos sorfala közt vitték a Császári palotába. Másik ilyen alkalom kiálkózik a nagykeletásiai buddhista egység manifestálására ez év áprilisában, mikor a japán vezetésű Nagy-Kelet-Ázsia népei egységesen ülik meg Buddha születésnapját.

Az új Buddha-kultusz a nagykeletásiai japán program megvalósításával párhuzamosan bontakozik ki és legelső feladatának tekintik, hogy eltüntesse azokat a kapcsolatokat, amelyek a múltban a buddhizmus és az angolszász világ közt kifejlődtek. Az angolok és amerikaiak sokáig urak voltak ott, ahol most az új nagykeletásiai rend készül megvalósulni. Természetes tehát, hogy az angolszász jelenléte a buddhizmusra sem maradt hatástalan. Ezt a hatást akarja most kiküszöbölni az új harcias katonás japán buddhizmus.

Többszáz ezer pengős autópanama zsidó résztvevői kerültek a rendőrségre

Érdekes fejlemény érkezett a budapesti főkapitányságra néhány nappal ezelőtt. Egy állami intézmény bejelentette, hogy két zsidó cég — amelynél autókat általában javították — óriási árat számítottak fel jogtalanul. A nyomozás során megállapította a rendőrség, hogy a Jurko és Róna, valamint a Budapesti Automobiljavító Rt. üzemének vezetői az állammal fizetették meg a cég fenttartási költségeit is. Szakértők megállapítása szerint az állami intézményt többszáz ezer pengős kár érte azáltal, hogy a két zsidó cég többszörös árat számított fel évek hosszú során át a javításokért. Elő-

állították a rendőrségre Róna Lászlót, a Jurko és Róna cég felelős vezetőjét, a Budapesti Automobiljavító Rt-től pedig Jakabfi Sándorné Stern Kornéliát.

Az is kiderült a vizsgálat közben, hogy a két cég sokkal több zsidót alkalmazott, mint amennyit a törvény megengedett volna. Megnehezítette a hatóság munkáját az a tény is, hogy a pénztárkönyveket eltüntették az elővigyázatos zsidók. Róna Lászlót és Jakabfiné Stern Kornéliát letartóztatták. A rendőrség most azt nyomozza, hogy melyek azok a cégek, amelyeket ugyancsak megkárosított a két zsidó cég.

Bevezetik az általános öregségi biztosítást Svájcban

Stampfli, svájci szövetségi elnök és gazdasági miniszter egy, az akadémikus ifjúsághoz intézett beszédében közölte, hogy megtörténtek az előkészületek az általános öregségi biztosítás bevezetésére. Kiemelte a miniszter, hogy bár a svájciaknak általában rendezettség van annyi megtakarított pénzük és a biztosítás folyamán áll rendelkezésükre valamelyes összeg, amelyet az öregség éveire tesznek félre, mégis ez nem elegendő. Hasonlóképpen a nagyobb cégek már áttértek arra, hogy alkalmazottaik részére nyugdíjpénztárakat hívtak életre, mégis a kisebb üzemek nem

tudják ezt a szociális gondoskodást magukra vállalni, úgyhogy az általános öregségi és hátramaradott biztosítást sürgősen meg kell csinálni. Külön bizottságot hívnak életre, amelyben a szakértők mellett a biztosítótársaságok képviselői részt fognak venni és ez tárgyalja majd meg a részletkérdéseket. A terv szerint a biztosításra kötelezett munkások jövedelmének 2 százalékát kell majd befizetni a biztosítási alapba, amelyből a 64 életév elérése után legkevesebb évi ezer svájci frankos nyugdíjat fizetnek majd ki. (KKK.)

A Zöldkeresztnek beküldött újabb adományok

Vegyi és Élelmiszer RT Nagyváradi 100, Kárándy M. 20, Orosz József 20, Velkó József Mezőtelegd 10, Nagy és Társai 10, Novák András 10, Körösparti fodrászszalon 10, Samarjai Sándor 10, Czeglédy Irén 6, Zalder László 5, Braun Miksa 5, Porgesz Pál 5, Paizs István 5, Kalla Gyula 10, Aschner Károly 10, v. Zathureczky József 10, Zsemborg Ibolya 10, Demkó Gyula 10, Huszka Péter 10, Rottensteiner József 10, Thuróczy Ferenc 10, Bartsh Ernő 10, Biró József 10, Hoszieszlovszki Kázmér 5, Goldhammer Albert 5, Szabó János 5, Papp Margit 5, Szentmiklósi Imre 5, Krausz Mór 5, özv. Kovács Sándorné 5, Szegedi János 5, Pázmány Ferencné 5, Kristóf Gábor 5, Városi Egységvédelmi Szolgálat Nagyváradi 67, Japport cukrászda 40, OMTK nagyváradi tejjüzem 30, Mónus Sándor 20, Nagyváradi temetkezési krt. int. 20, dr. Venkei Tibor 20, Mertz Sándorné 20, Megyeri Ferenc 20, Czitrom Sándor 20, dr. Szedlak Ödön 20, Papp János 15, Némethy Sándor 10, Kiss Ferenc 10, Reszegi Lajosné 10, Koppány Rezső 10, Fehér Etelka 10, Bereczki Sándor 10, Hartmann Sándor 10, Csegő István 10, Hobác József 10, Abraham Izsák 5, Lovas Imre 5, Kiss Ferenc 5, Schwartz József 5, Kálmán Lászlóné 5, London Sándor 5, dr. Rác Ödön 3, Salamon Mór 3, özv. Bereczky Gyuláné 3, Grün Zsigmond 4, Molnár János 4, özv. Rác Jánosné 2, Kindle József 10, La Roche Faipari Rt 300, Electra zsinórgyár 100, Eszta-Sun vegyipari Rt. 50, Gerhardt László 30, M. Kir. Egyedárusági szesz 27, Kezdődy Gyula 20, Frenzel Ignác 20, Szabó Béla 20, Mátyás mozgósínház 20, Szabó István 20, dr.

Lestyán Endre 20, Forum dobozkészítő üzem 20, Kun Sándor 15, Ismail Ferenc 10, Papp Sándorné droguerista 10, Dobozi Lajos 10, Kádár Géza 10, Madár Gyula 10, Petróczy Lajos 10, Bodó Antal 10, Hollós Pál 5, Szalkay István 5, Weisz Ferenc 5, Horváth Sándor 5, Pintér István 5, Zemanek András 5, Fajzi János 5, dr. Bartha András 5, Molnár Lajos 5, Barna Imre 5, Lecsek Jakab 5, Szabó Kálmán 5, Rác Béla 5, Werner Fülöp 5, Vitezay Viktorné 5, Hönig Laura 5, Terkeltaub Mihály 5, Schwartz Lajosné 5, Seiler Miklós 5, Czitter Dezső 10, Lindenfeld Sándor 10, Magyarka Mátyás 10, Szabados Ernő 10, Papp Mihály 10, dr. Ney Pál 10, Ungi Gyula 10, Lévay Lajos 10, Mészáros Mihály 10, Lévi Lázár 10, Molnár Rezső 10, Guttman Tibor 10, Gelberg Jenő 10, Sussmann Sándor 10, Éhik Antal 10, v. Papp Ferenc 10, Arpád Lovász Egyesület 10, Bálint Nándor 10, Lekó fehérenemű 10, Raskó Ferenc 8, Farkas Ferenc 5, Imrik S. Zoltán 5, Bernáth Béla 4, Gáspár Mihály 3, Varga Lajos 3, Dengelegi Ferenc 3, Klein Sándor 3, Nagy Erzsébet 2, özv. Czina Sándorné 2, Fekete János 2, dr. Borbély Dezső 10, Zilahi József 10, Schönzeig Jenő 10, Bige Gyula 10, Szász Albert 10, Ludwig Rubel 10, Hemly József 10, Nagyváradi gazd. és kisip. 10, Batki János 10, id. Krecht Sándor Bihar-püspöki 10, Szegál Samu 10, Keitner Lajos 10, Sipos és Reich 10, Stern Andor 10, Berger Ferenc 10, Matta János 10, Papp Sándor 10, Makkay András 10, Szabó István 10, Erd. Magy. Gazd. Egy. Nv. 100, Celluloid kefégyár Rt. 50, Szörmene-mesítő Ipar és Ker. 50, Magyar Általános Hitelbank Fiókja 50, Nagyváradi és Vi-

déki Ipartestület 25, dr. Medvigy Ferenc 20, Református Egyház Gazdasági Hivatala 20, Frigerur Ritter József 20, Indig László 20, dr. Sarkady Sándor 20, Deák Gyula 20, dr. Andriksa József 20, v. Tarr Sándor 20, Altnöder Endre 20, Paróczay István 20, Sas ecetgyár 20, Koncz Amália 20, dr. Schilling Árpád 20, Széles Kálmán 10, Mandel Géza 10, dr. Herbst Géza 10, Imperial Paprika Rt. 10, Biró József 10, Redekovich G. 10, Hajnal Dezső 10, özv. Weisz Zoltánné 10, özv. Hajnal Izsóné 10, Hercz Mózes 10, Török Béla 10, Sándor drogéria 10, özv. Tóttós Mihályné 10, özv. Schulhof Emilné 10, dr. Verzar István 10, Nagy Ferenc 10, Bányai Sándor 10, Balogh József 10, Farkas István 10, Czira Kálmán 20, Molnár János 20, Kállai Magda 20, özv. Izrael Izidorné 20, Vlád Sándor 20, Félix fürdő ig. 20, Kárándi János Váradszöllős 15, Pályf Jenő 15, özv. Vasadi Sándorné 15, Zakariás Andor 10, özv. Aschner Lipótné 10, Juhász György 10, Ungár Benő 10, Cedrál Halmos 10, Ginzeri Kálmán 10, Grünfeld Ernő 10, Heller Emil 10, Hegedüs László 10, Török Lajos 10, Viktoria ecetgyár 10, Mertz Ernő 10, Hartstein S. 8, v. Pázmány Gyula 6, Oláh István 8, Fritz Antal 6, Csekő Jolán 6, Grosz Ignác 6, Dobrovsky J. 6, Nagy László 6, Bálint János 6, Derecskei János 6, Balogh János 5, özv. Wolff Mihályné 5, Koroknai András 5, Malek Simon 5, Szelv. Sz. 5, Zalányi Gyula 5, Erdei István 5, Serdült Józsefné 5, Eszes Sándor 5, Bartha János 5, Klein Józsefné 5, Péter István 5, Leitner Lajos 5, Balogh János 5, Tóth János 5, dr. Berger József 5, özv. Kálmár Ferencné 5, Fazekas Sándor 5, Völgyesi Ferenc 5, Tokai András 5, Fehér Zoltán 5, Gyurtsik Gyula 5, Medgyesi Károly 5, Oszlász Jenő 5, Trieszti Általános Biztosító 5, Orszem 5, Wertheimstein Aranka 5, Bajkovits Jánosné 5, Farkas Erzsébet 5, Hönig Dávid 5, Sebestyén Sándor 5, Jakabovits Nándor 5, Grosz Sándor 5, Élő női divat üzlet 5, özv. Egri Rezsóné 5, Farmathi Lajos 5, Vértesi Albert 5, Engel Márton 5, Schlinger Mártonné 5, Herczeg Sándorné 5, dr. Ertlér Mór 5, Szingus Lajos 5, Balázs László 4, Szegő Antal 4, id. Rosinger István 4, Kahán Ödön 3, Biró Mihály 3, Polgár József 3, Katz Imre 2, Medgyesi Sándor 2, Kiss József 2, Dull József 2, Steflik Lajos 2, Bodó Imre 2, Maár Dezső 2, Gyenge Rozál 2, Arany József 2, Darvasi Gyula 2.

Kitünően sikerült az Emericana tegnapi vitaestje

Nagyvárad. Pénteken délután 6 órakor tartotta szokásos vitaestjét a Katolikus Kör helyiségében az Emericana. Az előadást a Magyar Hísekegy vezette be, majd dr. Matolcsy Olivér tartotta meg előadását „Van-e Isten?” címmel. A kitünő előadó tömör, mondhatni dús gondolatokban saftolt előadásában rámutatott arra, hogy bár vannak bölcselek, kik tagadják Isten létezését, egyes filozófusok tanításaiból érveket lehet leszünni Isten létezésének igazolására. Az istentagadó bölcselek tanai önmaguktól cáfolódnak meg.

Az előadáshoz elhagyása után többen hozzászóltak és részben az előadó álláspontjához csatlakoztak. Az tán került sor Horváth Anna tanárnő Szent Margitról szóló előadására. Az illusztris előadó mind előadásának megírásával és annak kifogástalan előadásával kitünően hozzájárult az Emericana-estek művészetének további emeléséhez. Miután az előadás tárgyához nem következhetek hozzászólások, a vitaest a hálás közönség tapsaiért véget.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Május Királynője

A természet tavaszi ebredésének leg-
 szebb, illatozó, szines virágait odarak-
 juk a Boldogsasszony elé s ezzel kifeje-
 zük azt a bensőséges meleg érzést, tisz-
 teletet, ragaszkodást, hálát, kérést, ja-
 hást, amely eltölti keresztény magyar
 lelkünket 1944 májusában. A magyarság
 történelme szinte évszázadokon át egy
 volt a Szűz Mária-tisztelet történelmé-
 nel. Békében és háborúban, jólétben és
 szegénységben, szabadságban és elnyo-
 matásban mindig virágzott a magyar
 Mária-tisztelet. Jogi tény is készlet erre,
 hiszen első szent királyunk neki aján-
 lotta fel az országot népével, földjével,
 koronájával együtt s azóta vagyunk
 Regnum Marianum, Mária-ország, A
 történelmi felemelő tapasztalatok is biz-
 tatnak az egész-lelkű Mária-tiszteletre,
 hiszen sohasem hagyott el bennünket
 bajainkban a jó Szűz Anya, amikor bi-
 zalommal fordultunk Hozzá. Harcban
 álló nép vagyunk. Fegyvereink kezünk-
 ben, győzelmi akarataink kemény, el-
 szánt. Védjük a Kárpátok övezte, ma-
 gyar vérrrel szerzett és megszentelt ál-
 dott, szép hazát; védjük magunkat, ér-
 tékeinket s védjük Isten örökségét,
 Mária-országát. Nincs csüggedésnek helye!
 Nincs kétségbeesésre ok! Ha fegy-
 vereink elégtelenek volnának, ott áll,
 ott virraszt, ott örködik fölöttünk a sá-
 tántipró, erős Asszony, a Szent Szűz,
 Patrónánk, Védőasszonyunk. A Fiú ha-
 talma az anyáé is! Legyünk méltók a
 védelemre, fejezzük ki lovagias magyar
 hődotatunkat szeretetünket iránta külö-
 nösen e hó folyamán, mert a költő sza-
 va ma is igaz:

„Ha Máriát áldva nem dicséred,
 Korcs magyar vagy, ronva ősi véred.”
 (Caray.)

PAPSZENTELES TASNÁDON. Ágos-
 ton Gyula nagyváradi egyházmegyei
 szerepét vasárnap Tasnádon szülőfal-
 jában, szenteli áldozópappá dr. Scheff-
 ler János püspök, nagyváradi apostoli
 kormányzó. Ágoston Gyula tanulmá-
 nyait a budapesti Pázmány Péter Tudu-
 mánygyetem hittudományi karán vé-
 gezte el kiváló eredménnyel.

Mély gyászal sújtott családunk nevében nagy fájdalommal értesítjük,
 barátainkat és ismerőseinket, hogy nagyon szeretett feléihetetlen jó
 fiunk

pojéni Draskovich Tibor

tartalékos tüzer-zászlós

a szovjet ellen vívott hadjárat alkalmából 1944. április 17-én a narctéren,
 ahova bátor magyar szívével önként jelentkezett, Hazánk védelmében
 drága fiatal életét áldozta fel.

Nemes lelkének üdvéért a szentmise 1944. május 2-án, kedden reggel
 8 órakor lesz bemutatva az olasz Szent Lélek plébánia templomban.
 (Barátok temploma.)

BAZILLI MIHALY és neje
 szül. FROHNMEYER MARIÁ

**VASÁRNAP KEZDŐDNEK MEG A
 MÁJUSI AJTATOSSÁGOK.** Április hó
 30-án, vasárnap a nagyváradi templo-
 mokban megkezdődnek a májusi ajta-
 tosságok. A litániák sorrendje: A szé-
 kesegyházban, az olasz Szentlélek plé-
 bániatemplomban és a premonstreieknél
 minden este fél 7-kor, Ujvárosban és
 Velencén pedig minden este 6-kor, a ka-
 pucinusoknál pedig 7 órakor lesznek a
 litániák a Szűzanya tiszteletére.

**MEGHALT AZ EGYESÜLT ÁLLA-
 MOK TENGERSZETI MINISZTERE.**
 Lieczabon. (MTL) A NTL jelenti: Mint
 az angol hírszolgálat különjelentésben
 közli, Franck Knox, az Egyesült Álla-
 mok tengerészeti minisztere pénteken
 délután meghalt.

Több zsidóegyesületet feloszlatoit a
 belügyminiszter. A MTL jelenti: A bel-
 ügyminiszter több zsidóegyesületet, vala-
 mint a Lipótvárosi, Társaskört — állami
 és közbiztonsági szempontból nem kívá-
 natos és aggályos, illetve alapszabályel-
 lenes működés miatt — feloszlatta. Ezen-
 kívül feloszlatta — alapszabályellenes mű-
 ködések miatt — a Magyar Pen Clubot
 és a budapesti Botáry Clubot.

Szent Monika tárgysorsjáték-jegy ára 1— pengő

a légitámadások károsultjaiért.
 Kaphatók a HANGYA-üzletekben

**42 FIATAL RENDŐRT MEGGYIL-
 KOLTAK A GÖRÖG KOMMUNISTÁK.**
 Athén. (MTL) A Német Távíráti Iroda
 jelenti: A görög belügyminiszter a rend-
 őrséghez intézett napiparancsban tudat-
 ta, hogy a kommunisták a legkegyetle-
 nebb módon meggyilkoltak 42 fiatal
 rendőrt, akiket éppen most bocsátott el

BUTORT

színeset

MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsway-utca 48.)

Konyha újdoncságok

az athéni rendőrsikolából és kiképzé-
 sük befejeztével Patraszban kellett vol-
 na szolgálataikat megkezdniük. Az út-
 vonalon levő hidat a bandák felrobban-
 tották, úgy, hogy a vonat utasai kényte-
 lenek voltak a vonatot elhagyni. Ezeket
 aztán foglyul ejtették, a fiatalabb
 rendőröket pedig meggyilkolták.

**FELAKASZTOTTAK EGY NAGY-
 KÁROLYI CIGÁNYT.** Szatmárnémeti-
 ből jelentik: Szerdán délután felakasz-
 tották Millak István nagyárolyi ci-
 gányt, akit az elsötétítés alatt elköve-
 tett sorozatos betörésekért ítéltek hal-
 látra.

SZAPPAN A TENGERI ALGÁKBÓL.
 Egy norvég gyár a norvégiai Kramme-
 ben újfajta szappangyártásra rendezke-
 dett be. A szappan alapanyaga egy a
 norvég partokon nagy mennyiségben ta-
 lálható tengeri moszatfajta. A termelés
 ma már havonként 25.000 kilogrammot
 tesz ki. Szappanon kívül a különböző
 kozmetikai cikkek egész sorát állítják
 még elő ugyanebből a nyersanyagból.

Szent Monika tárgysorsjáték-jegy ára 1— pengő

a légitámadások károsultjaiért.
 Kaphatók a HANGYA-üzletekben

Figyelmeztetés az iparosokhoz! A zsi-
 dó vagyatok bejelentési kötelezettsége
 vonatkozik azokra a vagyontárgyakra is,
 amelyek az iparosoknál megrendelt, de
 a bejelentési kötelezettség előtt le nem
 szállítottak. Vonatkozik ez a javítás cél-
 jából, vagy megőrzés céljából átvett tár-
 gyakra is, például szörmebundák, buto-
 rok, stb. Zsidó egyének vagy cégeknek,
 fennálló követeléseket a polgári bíróság-
 nál kell érvényesíteni. Azok a zsidó ipa-
 rosok, akik egyben kereskedők is voltak
 (pl. műszerész, villamosági cikkeket áru-
 sitottak), iparukat folytathatják, de a le-
 zárt üzletből alkatrészeket ki nem vi-
 hetnek, fel nem használhatnak. Az elnök-
 ség.

MACHITA

Főszereplői: Karádi Katalin, Petrovich Szvetiszláv
 a CASINO-ban

KORONA Filmszínház

MAGYAR SASOK

A honvéd légierők valóságos közreműködésével készült film,
 a magyar hadirepülés hősközlteménye

Főszerepben: Perényi László, Szemere Vera, Cselényi
 József, Kertay Lili, Pethes Ferenc, Fáy Béla

**FAIPARI MUNKÁSOK FIGYELMÉ-
 BE.** A Nemzeti Munkaközpont faipari
 csoportjának vezetősége felhívja az
 összes nagyváradi faipari munkáso-
 kat és munkásnőket (asztalos, Falk-
 kefégyár, Cellohid fogkefégyár,
 stb.), hogy f. hó 30-án, vasárnap dél-
 előtt fél 10 órakor a Munkás-otthon-
 ban feltétlenül jelenjenek meg.

**NÉMETNYELVŰ ISTENTISZTELET
 AZ EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN.**
 A Gr. Csáky István utca 26. szám alatti
 evangélikus templomban vasárnapként
 reggel 8.30 órai kezdettel németnyelvű
 istentiszteleteket tartanak, melyeken az
 ígét Fisch Ernő Ervin német tábort
 lelkész hirdeti. Április 30-án az Ur szent
 vacsoráját is kiszolgálhatja mindzok-
 nak, akik azzal élni óhajtanak.

**DEUTSCHE GOTTESDIENSTE IN
 DER EVANGELISCHEN KIRCHE.** In
 der evangelischen Kirche Graf Stefan
 Csáky-Gaese 26 werden sonntäglich um
 8.30 deutsche Wehrmachtgottesdienste
 gehalten. Am 30. April wird auch das
 heilige Abendmahl ausgeteilt. Predigt
 Kriegspfarrrer Ernst Emil Fisch.

**BETILTOTTÁK A MOZI UJSÁGOT
 ÉS AZ IPAROS HIRLAPOT.** A Sajtó-
 kormánybiztos újabb rendelkezése iamét
 több időszaki lapot tiltott be. A betil-
 tott lapok száma negyvenegy, közöttük
 szerepel a Mozi Ujság és az Iparos Hir-
 lap. A betiltott lapok egyébként álta-
 lában kisebb jelentőségű társadalmi és
 szaklapok.

Divatos vonalú fűző? csipőszorító?
 plasztikus melltartó? arányos ala-
 kot adó formafűző? princess? Ha
 ezekre van szüksége, teljes bizalom-
 mal!

Kovács Sándorné

specialistánál rendelheti meg, valódi,
 jó anyagból. Szent Gellért-u. 10. sz.
 Repülő hídán át.

**NÉPMŰVELÉSI MŰKEDVELŐ ELŐ-
 ADÁS LESZ MA A MUNKAKÖZPONT-
 BAN.** A Nemzeti Munkaközpont kultur-
 csoportja folytatja tovább előadá-
 sait. Vasárnap délután fél 5 órai kez-
 dettel Csepreghy: Sárga csikó című
 színdarabját adják elő az NTK ifjak
 műkedvelői, Majláth István rendezé-
 sében. A rendezőség ezúton hívja
 meg városunk dolgozó polgárságát.

**TOLVAJOK AZ ÓSSI TEMETŐ-
 BEN.** Panaszos levelet juttattak el hoz-
 zánk tegnap az Óssi-telep lakói.
 Azt kérik, hívjuk fel az illetékesek
 figyelmét az Óssi-telepi temető lehe-
 tetlen állapotára. Miatán a temető
 nincs körülkerítve, lelketlen virá-
 gtolvajok, betévedt disznók és kóbor
 kutyák zavarják a megnyugodott sze-
 gény emberek, valamint hozzátarto-
 zók nyugalmát. Kérik, áldozzon leg-
 alább annyival a város a temetőben
 nyugvó magyarok emlékének, hogy
 egy drótkerítéssel körülkerítetti a
 temetőt. A halottak szegény hozzá-
 tartozói utolsó filléreiken vásárolnak
 virágot drága halottaik sírjára s
 mindent elkövetnek, hogy azt rend-
 ben és karban tartsák, akkor a maga
 részéről a város is kövesse el min-
 dent, hogy az ott nyugvók álma za-
 vartalan legyen.

NYILTTÉR

Tisztelettel értesítjük üzletfeleinket,
 hogy nagyváradi főügynökségünk szü-
 netelése folytán bármilyen ügyben Buda-
 pest, V. ker. József nádor-tér 8. sz. alatti
 központi irodánkhoz fordulni szivesked-
 jenek.

ASTRA BIZTOSÍTÓ R. T.
 budapesti központja.

* E rovatban közöltékért nem vállal
 felelősséget sem a szerkesztőség sem a
 kiadóhivatal.

A Duna-delta és jelentősége

Érdekes cikk jelent meg a Das Reichban. Hans Schumacher bukaresti keltetési tanulmányában terjedelmes ismereteket közöl a Duna deltájának politikai és gazdasági jelentőségéről és színes, hangulatos leírását ad arról a természetrajzi érdekességekben gazdag vidékről.

A Duna hazánk főfolyója lévén, nálunk is figyelemre tarthat számot Schumachernek a Duna deltájáról írt cikke.

A Duna-torkolat vidéke politikailag is gyakran állott az érdeklődés előterében. Már a régi csárok igyekeztek megszerezni maguknak ezt a fontos kulcspontot, az utóbbi években pedig Szovjetország mutatótt felülnő érdeklődést a Duna-delta irányában. A román állam szempontjából is elsőrangú fontosságú ez a vidék és — mint a Das Reich tudósítója írja — nem csupán román, hanem európai érdek, hogy a Dunán mint eszményi közlekedési úton az egyre növekvő forgalom minden akadály nélkül bonyolódjék le.

Ilyenkor tavasszal

A növény- és állatvilág csodálatos tarkasága teszi változatosá ezt a tájat — írja Hans Schumacher. — Nincs az a tarka színekkel ékeskedő festmény, amely versenyezne a Duna delta vidékének tavaszi színeivel. A csendes lagúnák mozdulatlan vízi holtágak nádasai fölött ritka vízimadarak röpködnek. Olyan madarakat is találunk itt, amelyek Európában szahályozott vizeiről már régen eltűntek. Titokzatos csend lebeg a víz fölött. Fűzfák, nádasok, őszefonódott águ vizinövények, vizirózák tarkítják a képet. A szinte dzsungelszerű sűrűben vízityúk, vadrécek, bölömbikák, nádirigók, kanalasgémek kutatók elcedel után. Rózsaszínű flamingók és nehézkesen totyogó pelikánok építik fészkeiket a sűrű nádrengtetegben: a tavasz első lehetetere megeléknül a táj megszinesednek a fák és bokrok, kihajtanak a vizinövények s valóságos kaleidoszkóp-tarkaságban ragyog fel előttünk ez a színes, érdekes kép.

Vadhattyúk, farkasok és fehérgólyák vadkacák, vadlibák, bubos vöcsök, karcsulábú gémekek, ezalonkák, kacagó érsályok népesítik be a vidéket s ez a színes és nyüzsgő madárvilág remekül él, mert bőséges táplálékot talál a kiöntésekben. Békák milliói hemzsegek a mocsarakban és hangos kurutylásukkal fölverik a vidék csendjét. Nesztelenül csuszik a kigyó, lombán mozog a teknősbéka, moszkítórajok táncolnak a zombékos területek fölött, s a növény- és állatvilágnak ez a csodálatos tarkasága és változatosága adta meg ennek a tájnak jellegét.

Fontos szerepe van

a Duna-delta használatának is. Az elmúlt évtizedekben 41 millió kg. halat fogtak ki a Duna alsó folyásának hatalmas árterületéről. A halaknak egy része dunai hal, másik részét azok a tengeri halak jelentik, amelyek a Duna-deltájának sós, tengervízzel elárasztott lagunáiba is felúsznak. 57 halfajtát tartanak számon az itt dolgozó halászok.

A tengeri halak milliói nyüzsögnek a sós lagunákban. Különböző heringfajták esnek zsákmányul a mindig eredményesen dolgozó halászoknak. Nagy mennyiségben fogják a vizát és a tokot is, amelyek ikrájából készül a világhírű kaviár.

A román kormány érdekes tervet dolgoztatott ki a dunai út megrövidítésére. Hans Schumacher cikke részletesen ismerteti ezt az elgondolást, amelynek lényege az, hogy a Dunát és a Fekete-tengert csatornával kötik össze, amelynek kiindulási pontja Csernavoda és Konstanza között a tengerbe. Kétségtelen, hogy a csatorna megépítésének óriási előnyei lennének, nagymértékben megrövidítenék a hajózást, hátrányt jelentene viszont magára a Duna-deltára ennek a csatornának az elkészítése, mert a delta ilyenmódon kapcsolódna a rendszeres vízellátásból s ez bizonyára káros hatással volna a növény- és állatvilágra iránt.

A Duna-Fekete-tenger csatorna elkészültével a Dunatorkolat holtágai lényegesen kevesebb vizet kapnának s így mód lenne arra is, hogy egyes területeket kiszárhassanak s azokon élénk mezőgazdasági termelés indulhasson meg. Különösen nagy jövője volna ezen a vidéken a nád kitermelésének. A Duna deltáján körülbelül 315.000 hektárnyi területen találunk hatalmas nádasokat, amelyek 5-6 méter magasra felszökkenő szárai kitűnő cellulózt szolgáltatnak. Ha ennek a hatalmas nádmennyiségnek csak egynegyedét dolgoznák fel 474.000 tonna cellulózt lehetne 10 milliárd lei értékben kitermelni. Ez a nádfajta, mely azonos a Balaton partján is található náddal, igen jó minőségű cellulózt tartalmaz, úgyhogy a háború előtti években még a japán ipar is nagy érdeklődést tanúsított a Duna-deltájánál termő nád iránt. A nádasok nagyrészt a lakosság fűtőanyagának használja, vagy alomnak vetik a jászág alá és háztetőket fednek vele.

A román kormányzat

elhatározta, hogy mindent elkövet a Duna deltája természeti kincseinek eredményesebb kihasználására. Korszerűsíteni fogják a halászok felszerelését, hűtőházakat építenek s így megvan a remény arra, hogy a halászat eredményesége nagymértékben emelkedhet. Mindezzel együtt jár természetesen a konzervipar fellendülése, a piacok fokozottabb ellátása és a kivitel nagyobb mértékű emelkedése is.

A Duna negymennyiségű homokot görgött magával széles ágyában, s ennek következtében különösen a keleti torkolatig egyre inkább belenyúl a Fekete tengerbe. Itt aztán a folyó medrét eliszaposodás fenyegeti. Az eliszaposodott folyómeder komoly akadályt jelent a hajózás számára. A sulina Duna-ágban kotrógépek gondoskodnak arról, hogy a Duna medre mindig elérje azt a kellő mélységet, amely a hajózásnak megfelel.

A Duna-torkolat ágainak tisztogatási és csatornázási munkái igen nagy összegeket emésztenek fel, úgyhogy ezeknek a munkálatoknak tökéletes megol-

dása, valamint a Csernavoda—Konstanza csatorna megépítése hatalmas problémát jelent nemcsak ma, hanem előreláthatóan a jövőben is, amikor a Duna forgalma még inkább emelkedni fog és a Duna delta vidékének politikai és gazdasági jelentősége még inkább előtérbe kerül.

Érdekes táj, színes élet fogadja az utast a Duna torkolatánál. Kis halászfalvak, apró szigetek, sűrű nádasok, örökké zugó nyárfák, hínáros zöldvízi csatornák élénkítik a képet. A csatornákon éppúgy, mint a velencei kis kanálisokon halkán süben a halászok csónakja megrakva zöldszéggel, gyümölcseivel, borostömlőkkel. A parton hálók szárad-

Parafás cipők

készen vagy mérték után kitűnő kivitelben

Nagy Ferencnél

Rákoczi ut. 20.

Telefon 30-34

nak, nádfedeles házacskák fehérlenek elő a sűrűből, füstölthet látható, kecsenyés szaga leng át a tájon, amelyet a távolból az orthodox templomok hagymatornyainak ködbevező körvonalai kereteznek. Ilyen a Duna-delta, amelyek politikai jelentősége elvitathatatlan, de mint gazdasági tényező s mint természeti szépséget jelentő táj is megérdemli a figyelmet.

Az 1944. évi május havi hadisegélyek kifizetésének sorrendje

Nagyvárad thj. város adóhivatala a május havi hadisegélyeket az alábbi sorrendben és időpontban fizeti ki:

Főpénztár (f.dsz. 1. sz. szoba):

1944 május 1-én 1—250 sorszámgig,
2-án 251—500-ig,
3-án 501—751-ig,
4-én 751—1000 sorszámgig.

Adóhivatali pénztár (f.dsz. 10. sz. szoba):

1944 május 1-én 1001—1250 sorszámgig,
2-án 1251—1500-ig,
3-án 1501—1700-ig,
4-én 1751—2000 sorszámgig.

A közérdekű munkaszolgálatosok

hadisegélyét 1944 május 5-én 1-től 300 sorszámgig a főpénztár (f.dsz. 1.), 301-től 600-ig az adóhivatali pénztár (f.dsz. 10. sz.) fizeti ki.

A hadisegélyek kifizetése a fenti napokon mindig délután 4 órakor kezdődik.

Figyelmezteti az adóhivatal az érdekelteket, hogy a közölt sorrendtől el nem térhet és aki a fenti időpontban nem jelentkezik, annak hadisegélyét csak 1944 május 15-e után fizeti ki.

Nagyvárad, 1944 április 26.

Vitéz Morvay Árpád s. k.,
adóhivatali főnök.

Az üzletek új zárórája

Értesítem a nyílt árusítási üzletek tulajdonosait, hogy május hó 1-én a téli záróra rendelkezések helyett a nyári záróra rendelkezések lépnek életbe hatályba, úgy mint azt a 19.098/1943. sz. polgármesteri határozat alapította meg.

Tájékoztatásul a fenti számú határozatot ismételtén közhírré teszem:

a) Általános rendelkezés:

1. Élelmiszer, illetve túlnyomólag élelmiszert árusító üzletek 1944. május 1-től szeptember 30-ig nyitva tartanak: reggel 7 órától 13 óráig, délután 16 órától 19 óráig.

2. Egyéb nyílt árusítási üzletek 1943. május 1-től szeptember 30-ig nyitva tartanak: reggel 3 órától 13 óráig, délután 16 órától 19 óráig.

b) Különleges rendelkezés:

1. A hétfői és pénteki hetivásárok alkalmával az üzletek nyitvatartásának záróra nélkül reggel 8 órától este 18 óráig.

2. Szombaton:

a) nyílt árusítási üzletek reggel 8 órától 14 óráig nyitva, délután zárva tartandók.

b) Élelmiszert, illetve túlnyomólag élelmiszert árusító üzletek: reggel 8 órától 13 óráig, délután 16 órától 18 óráig nyitva tartandók, a délutáni záróra rendelkezés ezekre az üzletekre nem vonatkozik.

Nagyvárad, 1944. április 28.

Dr Gyapny László s. k.
h. polgármester.

Elfogott a rendőrség egy körözött tolvajját

Nagyvárad, április 29. A zilahi rendőrség pár héttel ezelőtt körözést adott ki Galli Anna 23 éves érsemlyeni születésű háztartási alkalmazott ellen, aki március 14-én szabadult a zilahi fogházból, ahol lopás miatt töltötte ki büntetését.

A megrögzött tolvajját kiszabadulása napján még mielőtt a fogházat elhagyta volna, ravasz módon visszaélt a fogházigazgató jóindulatával és annak lakásáról különböző ruhaneműket ellopott. A károsult csak a fogoly kiszabadulása után vette észre a lopást és alapos gyanúja

Galli Annára esett. Feljelentésére a rendőrség országos körözést rendelt el, aminek következtében a nagyváradi rendőrség az utcán elfogta a gyanúsítottat.

Galli Anna kihallgatása alkalmával beismerte a lopást. Örizetbevétele után a rendőrség átkísértette a kir. ügyészség fogházába.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük
Magyar Lapok el

Képes krónika

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér.

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Április harmincadikától május másodikáig tilos gyűlést tartani

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A belügyminiszter rendelete értelmében április 30-án, május 1-én és 2-án sem politikai, sem más jellegű gyűlést, felvonulást, nyilvános ünnepséget engedélyezni nem szabad.

110 éves a gyorsíró

Gabelsberger, a modern gyorsírórendszer atyja 1789-ben született. Gyorsírói rendszere kidolgozásán tizenhét esztendőig dolgozott, de azok közé a szerencsés feltalálók közé tartozik, akik még életükben elismerést nyertek találmányukért. Gabelsberger igen érdekes módon egyesítette rendszerben a grafikai és kurzív íráselemeket és ezzel könnyebben elsajátíthatóvá tette a szóróvidíté- sen alapuló és a még római korból származó igen kezdetleges és a gyakorlatban alig használt gyorsírás.

Az Olympia-híradó érdekes táblázatos kimutatást közöl a gyorsírás és a gépírás összehasonlító eredményeiről. A gyorsírás mint a díktálás és a gépírás közé bekapcsolódó közvetítő művelés úgy látszik divatban marad a jövőben is — bár az írógépek tökéletesedésével bizonyos mértékig veszített a jelentőségéből. Gabelsberger találmánya egyébként a nőemancipáció terén is fontos lépést jelentett: az irodai munkákba, ami azelőtt kizárólag férfifoglalkozás volt, éppen a gyorsírás révén kapcsolódottak be a nők is.

Kolozsvár főterén római szentély alapzatát tárták fel a földmunkák során

Kolozsvárról jelentik: A napokban beszámoltunk arról, hogy a Mátyás királytérén hatósági földmunkák közben a római romváros egyik házának alapjaira és egy római tűzhelyre bukkantak. Szombaton a főter másik, nyugati részén a földmunkások újabb értékes leletre bukkantak. Jelentették ezt az Erdélyi Múzeumnak és az Erdélyi Tudományos Intézetnek s a munkák továbbfolytatása most már régészeti felügyelete alatt folyik. A még csak nem is mély gödörben már tisztán kirajzolódik a régi római romváros egyik újabb falmaradványa, melynek egyik sarkán gyönyörű oszlopfő volt található. Az ásásokat végző régészek csakhamar megállapították, hogy az oszlopfő Heródesz ábrázolja s igen értékes leletnek minősíthető. Ehhez hasonló a kolozsvári múzeumokban még nincsen és ami van, az sem kolozsvári eredetű.

A most felszínre került épület maradványa minden bizonnyal a régi romváros egyik kisebb szentélyének alapzata. Ezt a feltevést támasztja alá egy ezüst-érem, amit vallásos istentiszteletkor volt szokás használni és még néhány kisebb lelet. Találtak is azonkívül még egy kb. 2 méter magas és 60 cm. széles ajtófélfát, amelynek díszítése rendkívül értékes: az ajtófélfá kőanyagát szőlőindák és szőlőfürtök díszítik. A díszítés rajza és kivitele elsőrendű művész munkáját tükrözi. Ez a lelet egyike a legértékesebbeknek.

A keleti gödörben az ásási munkálatok már be is fejezték és a már említett tűzhely mellett pénzéket, csonttüket és egy hermát, azaz kétfős fejet találtak még igen jó állapotban. Érdekes, hogy míg a főter keleti részén 3.20 cm-re kellett leásni, a nyugati részén a leletnek szintje sokkal magasabb.

SPORT

A Református Kulturpalota nagytermében méri össze erejét a kilenc legjobb magyar vívó

Vasárnap délután fél 5 órakor a Református Kulturpalotában tartják meg a Nagyváradon még soha nem látott nagy kardversenyt, a Magyar Nemzeti Kardvívó bajnokság döntőjét.

Csütörtök délután folyt le ennek a nagy versenynek az előmérkőzése Budapestben és ezen az előmérkőzésen úgy, mint azt már előre is látni lehetett, a legjobb magyar vívók kerültek be a döntőbe. De különösen ki kell emelni *Berczely* HTVK vívót, aki az elmúlt évben is megnyerte a magyar kardbajnokságot és aki ezenkívül is egyik legismertebb sportembere az országnak, mivel orsz. cél-lövő bajnok is. *Gerevich*, a MAC nagyírú vívója, akinél gyorsabb vívója nincs az országnak. *Rajcsényi* MAC, temperamentumos vívótehetség. A volt magyar bajnok el fogja ra-

gadtatni a hozzáértő nézőközönséget. *Maszlaj* HTVK utólérhetetlen stílusával, fáradhatatlanságával már szintén volt magyar bajnok. Sorba jönnek, mint állandó magyar karddöntőbeli vívó nagyságok, mint *Palóc* MAC, a kimozdithatatlan nyugalmával, a kis termetű, de rendkívüli akaratú, villámgyors *Németh*, Dr *Nedeczky* BEAC bajnok vívója még nem teljesen kiforrott, de biztos ígérete a nagy magyar vívósportnak, úgyszintén *Csiszár* HTVK és *Papp* HTVK oly nagyképessegi vívók, akik egy-két év múlva már biztos favoritjai a magyar kardvívó bajnokságoknak.

Hogy az ifjúság is megnézhesse ezt a rendkívüli sporteseményt, az NSE vívó sz. o. úgy határozott, hogy részükre olcsó jegyet bocsát ki, amit a helyszínen a pénztárnál árusítanak.

Már döntetlen esetén is bajnokként jöhet haza Kolozsvárról a NAC csapata

(Nagyvárad.) A vasárnapi NB I. találkozónak legnagyobb érdekessége, hogy az évad befejezése előtt hat fordulónál már eldőlt a bajnokság sorsa. A helyzet ugyanis olyképpen áll, hogy a NAC jelenleg 41 ponttal áll az élen s az utána következő KAC 30 ponttal rendelkezik. Ha most a zöldfehérek csak döntetlen érnek is el Kolozsváron, akkor 42, illetve 31 a táblázat két első helyezettjének pontszáma. Na mármost, ha a váradi fiúk mind az öt hátralévő mérkőzésüket is elveszítik és a kolozsváriak mind megnyernék, a KAC akkor is már csak 41 pontot tudna összegyűjteni a NAC 42 pontjával szemben.

A 25. forduló előtt ez a bajnoki sorrend helyzete:

1. Nagyvárad	24	20	1	3	54:24	41
2. Kolozsvár	24	12	6	6	45:36	30
3. Ferencváros	24	13	3	8	42:32	29
4. Szolnok	24	11	4	9	47:41	26
5. Kézdivásárhely	24	8	10	6	41:39	26
6. Újpest	24	10	5	9	72:50	25
8. Újvidék	24	9	7	8	15:48	25
7. Gamma	23	10	5	8	40:33	25
8. Újvidék	29	9	7	8	45:48	25
9. SalBTC	24	10	4	10	56:48	24
10. Kispeszt	24	8	6	10	54:54	22
11. DVSC	24	7	7	10	35:58	21
12. Csepel	24	8	4	12	49:51	20
13. DiMÁVAG	24	7	6	11	37:50	20
14. Elektromos	24	8	2	14	48:62	18
15. Tisza	23	6	5	12	38:53	17
16. BSzKRT	23	4	5	15	41:75	13

SZÍNHÁZ

Magyar-német kivánsághangverseny a Szigligeti színházban

A magyar-német baltársi szellem ápolására a helybeli SS alakulatok parancsnokságának kezdeményezésére május hó 9-én kivánsághangversenyt rendeznek a Szigligeti Színházban, a német Vöröskereszt javára. A műsoron magyar és német zenekarok, énekkarok, magán énekesek és táncszámok kerülnek előadásra.

Ez a hangverseny valóban „kivánság” hangverseny lesz, amennyiben bárki előre megrendelhet ének- és zeneszámokat, ha adományt juttat a német Vöröskereszt javára. A műsorszám előtt bemondják, hogy kinek a kivánságára játszzák, vagy adják elő a darabot. Kivánni lehet magyar és német indulókat, katonadalokat, szórakoztató és tánczenét, valamint népdalokat, opera- és operett-áriákat.

A kivánságokat az adományokkal együtt május hó 4-ig, csütörtökig kell eljuttatni „Kivánsághangverseny” jelleggel a német parancsnok-

sághoz (Oriskommandatur in Grosswardein) Hitler Adolf-u. 4.

A kivánsághangverseny jegyei a színházi pénztárnál válthatók 2-12 pengős áron. A páholyokat a csapat parancsnokságok, hivatalok, testületek részére május hó 4-ig fenn tartják. Ez iránti igényeket a Városi Idegenforgalmi Hivatalnál (Telefon: 12-88.) kell bejelenteni. Ugyanígy adnak egyéb tájékoztatást is az estre vonatkozóan. A kivánsághangverseny részletes ismertetésére még visszatérünk.

Színházi iroda közleményei

Szombaton este fél 6 órakor, vasárnap délután fél 3 órakor és este fél 6 órakor az *Eladó lányok*, az idény legmulatságosabb operett-újdonása kerül színre. Főszereplők: Balogh Julia, Lányi Emmi, Kemény Gizzi, Antal Erzsébet, Szógi Arany, Szabó Ernő, Gulácsy Albert, Lendvay Lajos, Halasi Gyula, Tana K. Emil,

Barsy Béla és Kiss István. Népművelési előadásban hétfőn este fél 6 órakor, *filléres helyárrakkal* Martos-Huszka *Gül baba* c. nagyoperettje kerül színre. Jegyek a színházi pénztárnál elővételben már válthatók.

Az „Eladó lányok” keddi esti színlapon hirdetett előadása elmarad. *Ballépés jobbra* c. nagyoperettje operett-újdonás szerdán este fél 6 órakor, Jurik Julcsi felléptével, *filléres helyárrakkal* kerül színre. Előkészületben: *Egy csók és más semmi* operett.

MŰSOR:

Szombaton délután fél 3 órakor: *Varázskeringő*.

Szombaton este fél 6 órakor: *Eladó lányok*.

Vasárnap délután fél 3 órakor: *Eladó lányok*.

Vasárnap este fél 6 órakor: *Eladó lányok*.

Hétfőn este fél 6 órakor: *Gül baba*.

Kedden este: *Eladó lányok* előadása elmarad.

Szerdán este fél 6 órakor: *Ballépés jobbra*.

Csütörtök: *Egy csók és más semmi*.

Paul Hörbiger 50 éves

Tudós volt az édesapja a két Hörbiger testvérnek, akiknek nevét a filmvilágban mindenütt ismerik és megbecsülik. Hörbiger professzor a huszas években hozta nyilvánosságra nagy feltűnést keltő kozmogoniai (glaciál) elméletét, amely nem tűzből, hanem jégből magyarázza a világok keletkezését. A szülői házból az életbe lépve, a most ötvenedik életévét betöltő kiváló művész pályafutása szinte fáradság nélkül vezetett eredményre-eredményre. Egy-kettőre a közönség kedvencei sorába emelkedett, ez azonban egy pillanatra sem altatta el művészi lelkiismeretét. Mindig éber volt és felelősségérzés hatotta át, akkor is, mikor a legnagyobb sikerek ujjongása övezte egy-egy alakítását. Prágában kezdődött művészi pályafutása, innen azonban hamarosan Berlinbe került, ahol hamarosan a német színművészek élcsoportjába jutott, egy-egy másuttan aratta sikereit úgy a színpadon, mint a filmen. Csakhamar a film legnépszerűbb alakjai közé emelkedett és ugy tetszett, mintha a színpad számára örök-re elveszett volna, ekkor azonban meglepő fordulat következett be művészi pályafutásában, újból a színpadot választotta és 1940-ben a Burgszínházhoz szerződött. Itt vált igazi népszerűvé. Ennek utja azonban az volt, hogy először a filmen kellett őt mint népszerűt felfedezni és itt érvényesülnie, mint a humorisztikus típusok és jellemfigurák egyik legnagyobb német alakítójának és csak azután következhetett be nagy színpadi viadalai. A népiessé váló egybekapcsolódása és népi humora egyik legnagyobb erőssége.

Árverési hirdetés

Biharszentandrás község a köcsma helyiséget 3 évre haszonbérbe adja a biharszentandrás községhezánál 1944 május 16-án délután 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen. Feltételek a községhezánál bármikor megtekinthetők.

Biharszentandrás, 1944. április hó 21. Előljáróság.

5000 év mu've új jégkorszak?

A geológusoknak, a kattowitzi állami mérnöki főiskolában tartott ülésen, dr. Bederke érdekes előadást tartott földünk történetéről. Rámutatott arra, hogy a föld kb. 2 milliárd évtizedéből geológiai szempontból csupán 500 millió év áttekinthető. Kifejtette továbbá, hogy jelenleg földünk úgynevezett közép jégkorszakát éli. Grönland jége, amely a szénkorszak előtti időkhöz valószínűleg még nem létezett, még mindig hatalmas tömegben van földünkön képviselve és vastagsága a három-ezer métert is meghaladja. A Sarkvidék örökjégbirodalmában a becslések szerint

18 millió köbméter jég van felhalmozva, ezzel szemben földünk három hatalmas jégkorszakában ez a jégtömeg nem kevesebb, mint 60 millió köbmétert tett ki. Ha a Sarkvidék jége olvadni kezdne, úgy ez a hatalmas víztömeg elborítaná földünk egy részét és a tengerek szintje is 50 méterrel emelkedne. Ennek következtében a sűrűn lakott területek természetesen elpusztulnának. Ezzel szemben azonban egy új jégkorszak — amelynek bekövetkezését egyes nemzetközi kutatók 5000 évre becsülik — hasonló katasztrófát jelentene földünk számára. (MNK.)

Állattulajdonosok figyelmébe

Értesítem az érdekelt állattulajdonosokat, hogy a Szálkai és Olaszi legelőkre a kihajtás időpontját 1944 április hó 30-án, azaz vasárnapon állapítom meg. Az ezen legelőre bevett szarvasmarhákat a tulajdonosok kötelesek a pástor elé vezetni és neki ott átadni, a bárcalappal együtt.

A Szálkai legelőre menő jóságok kihajtási helye a legelőre vezető Pece hidjánál lesz és ugyancsak ezen a helyen tartoznak a tulajdonosok átvenni.

Az Olaszi legelőre a kihajtás és átadás helye a Szentjánosi ut végén az utolsó háznál van megállapítva. Az ezen legelőre beírt állatokat ezen helyre tartoznak az állattulajdonosok kihajtáskor vezetni a pástornak ott átadni és este behajtáskor ugyanezen helyen tartoznak átvenni.

Aki a jóságért a fent megjelölt helyekre nem jön és állatát át nem veszi, a csordás semmi néven nevezendő felelősséget az elbitangolásért, illetve el-

veszésért nem vállal.

Az első napon való kihajtás idejét mindkét helyen reggel 6 órában állapítom meg.

Figyelmeztetem az állattulajdonosokat, hogy ezen legelőkre be nem vett és bárcalappal el nem látott állatot a legelőre behajtani tilos és az ellenőrző közegek utasítva lettek ezen rendelkezés szigorú ellenőrzésére és betartására.

Nyomatékosan figyelmeztetem a sertéstulajdonosokat, hogy bárcalap nélkül a legelőre sertést kihajtani tilos, tehát mindenki váltsa be sertését a legelőre. Az ellenőrző közegeket utasítottam, hogy az ellenőrzést a legszigorúbban fogadják és akinek állatát a legelőre be nem írták, kiteszi magát annak, hogy a folyó évi legeltetési idenyre jóságát a legelőről kifizeti.

Nagyvárad, 1944. április 28.

Klemens Rezső, gazd. tanácsnok

RÁDIÓ

VASÁRNAP, ÁPRILIS 30.
Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 8.55 Anyák öt perce.
- 9.00 Evangélikus ifjúsági istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Igét hirdeti Danhauser László.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvintéri templomból. Igét hirdeti dr. Ravasz László püspök.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udv. és várplébániatemplomból. A szentbeszédet Gáspár Gusztáv hit-tanár mondja.
- 13.00 A rádiózenekar műsorából.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vizállásjelentés.
- 14.00 Művészlemez.
- 14.45 Anyák öt perce.
- 15.00 A földművelésügyi miniszterium rádióadása sorozata.
- 15.45 Sára Elemér cigányzenekara.
- 16.10 Eszterhási István elbeszélése.
- 16.40 Kedvelt zenekarok.
- 16.55 Hírek.
- 17.00 Eltáncolt mesék.
- 18.25 Berliini állami opera zenekara.
- 18.35 Csáthó Kálmán elbeszélése.
- 19.00 Ilnczyk László szerzeményeiből játszik a Rádiózenekar.
- 19.50 A berliini Filharmonikus Társaság zenekara.
- 20.50 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 21.10 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 22.40 Tessék választani.

Budapest II.

22.10 Szórakoztató zene.

HÉTFŐ, MÁJUS 1.

Budapest I.

6.45 Májusi köszöntő. Cselényi Iósef énekel, kíséri Balázs Kálmán ci-

gányzenekara.

- 7.00 Hírek. Közlemények.
- 7.30 Reggeli zene.
- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.10 Szórakoztató zene.
- 11.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.40 Madarassy Erzsébet felolvasása.
- 12.05 Rendőrzene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Ilnczyk László szalonzenekara.
- 15.00 Magyar művészek lemezei.
- 16.00 Közvetítés a Honvédtisztí Vivóklubból.
- 16.20 Jézus Szíve Enekkar.
- 17.00 A Közellátásügyi Miniszterium rádióelőadása.
- 17.15 Bura Sándor cigányzenekara.
- 18.00 Hankiss János dr. előadása.
- 18.20 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 19.00 Virágos május elsője.
- 20.00 Magyar hárfá — magyar lant.
- 20.30 A német munka nemzeti ünnepén.
- 22.20 Liszt-művek.
- 22.40 Seta Operettországban.

Budapest II.

17.00 Hírek német, román, szlovák ruszin és horvát nyelven.

KEDD, MÁJUS 2.

Budapest I.

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.15 A Rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Részletek Mozart: Szóktetés a szerályból című dalművéből.
- 11.40 Koppány István előadása.
- 12.05 Roosz Emil szalonegyüttése.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Folyamérők fúvószenekara.
- 15.00 Melles Béla zenekar.
- 16.10 Gyermekdélután.
- 17.00 Géczy Barnabás zenekarának műsorából.

- 17.20 Szilárd János csevegése.
- 17.35 Dohnányi Ernő zongorázik.
- 18.00 Az Országos Közegészségügyi Intézet és az Orvosi Kamara közleménye.
- 18.20 Balettzene.
- 19.00 Fűrj Lajos előadása.
- 19.10 A müncheni Filharmonikusok Budapest.
- 19.50 Varjúfészek. Közvetítés a Vidám Színházról.
- 21.10 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 22.20 Gigli és Gianni Mascagni: Parasztbecsület című operájából.
- 22.40 Könnyű muzsika.

Budapest II.

17.00 Hírek német, román, szlovák ruszin és horvát nyelven.

17.30 Mezőgazdasági felőrá.

Szolgálatos gyógyszertárak:

III. CSOPORT:

- KIGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.
- II. RAKOCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.
- OROSZLAN gyógyszertár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.
- MADONNA gyógyszertár, Sztarove-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. bórió Peder Vilmos) 33-67.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathatig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladó sürgősen magánháza nagy udvarral, kerttel, bármilyen üzemi célra is alkalmas. Több telek. Özv. Tatayné. Szigligeti-u. 12. Telefon 28-74. 728

Eladom Csengeri-utca 15. számú 3 szobás magánházat nagy telekkel 52.000 pengőért, Nemzeti Bank engedéllyel leiben is fizethető 1.500.000. Popovics iroda. Szent János-u. 6. Telefon: 15-67. 907

Ha házat,

szőlőt, birtokot eladni akar, keresse fel bizalommal

PRÁGER-t

Teleki-utca 38. szám.

Budapesti ügyek elintézését gyorsan és pontosan elintézem.

Famegmunkáló gép kombinált, ab-richter-átesztő-furó 35 cm. széles 150 cm. hosszú, vadonatúj állapotban eladó. Huszár-u. 22. 918

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja. Varga. Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 913

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja. Csutorás. Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Kerékpárok újak és javítások. Jakab műszerész. Kossuth-u. 5. Telefon 23-30

Pénzestársat keresek, iparom van, ócskaruha eladását vállalom. Cim a kiadóban. 919

Társulnék 25-30 ezer pengővel üzlethez, ajánlatot „Óskeresztény” jellegre a kiadóba kérek. 922

Állást nyee

NEPLAP árusító nagy jövedelemmel azonnal felvétetik Alsókörösoidal és Vársárhelya környékére. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban. 856

Intelligens keresztény kiszolgáló kisaszszony kölcsönkönyvtárban alkalmazást nyer. Hunyadi könyvkereskedő, Rákóczi-út 2. 921

Szabó Ferenc gyors- és gépirőiskolájában

Nagyvárad, Sal Ferenc u. 12. Tel. 29-78. (Eng. sz. 3329/1941-42)
május 1-én kezdők, haladók, diákok részére új tanfolyam indul

Urihíntő, majdnem új, fekete eladó. Práger, Teleki-utca 38. 920

Jókarban levő homokfutó eladó. Biharpuspöki 903, Hornung Lajos. 917

20.000 pengőért sürgősen eladók egy és kétkörös házak. Jelinek ingatlan-iroda, Teleki-u. 2. 915

Biharkeresztiesen beköltözhető háromszobás magánháza eladó. Vételkor 5000 pengő fizetendő, többi havi 200 pengő részletben. Jelinek. 916

Eladó csontszinű mély gyermekkoeci. Vörösmarty-u. 179. 904

Jókarban levő ülőfürdőkádát megvételre keresek. Szabóné, Bethlen Gábor-u. 29. 914

Sürgősen eladó Dobó István-utca 21. számú 2 szobás magánháza. — Három kis hold szőlő épülettel, azonnal átvehető. — Popovics iroda, Szent János-u. 6. Telefon: 15-67. 910

Gyermekkoeci fehér, mély, jó állapotban eladó. Teleki-u. 40. Dautlich. 909

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK**-at.

Perfekt gépirónó óskersztény alkalmazást nyerhet dr. Kotzó Jenő kir. közjegyzőnél. 898

Hetset felveszek, Mátyás étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 913

Keresztény német nevelőnőt jó bizonyítvánnyal azonnalra keresek. Dr. Dévald Lászlóné, Rákóczi-út 7. 912

Iroda gyakorlattal rendelkező tisztviselőnőt felvesz azonnal a Hungária vendéglátó üzemek. 911

Állást keres

Bejárónőnek ajánlkozok fiatal rendes asszony. Mindszent-u. 60. Lovass Ilona. 887

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztőnő: Dr. Paál Árpád főszerkesztő

A kiadást vezeti: Dr. Virág Jeromos a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi-utca 6. számán